Колхоз, совхозларнинг раҳбарлари, агрономлари, ирригаторлар, механизаторлар, бўлим ва бригадаларнинг бошлиқлари, колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, сув техниклари сув тўғрисида ўйласинлар, сувдан энг кўп тежаб фойдаланишга, илғор агротехника усулларини тўғри, вақтида қўлланишга ҳар соат, ҳар минут жиддий эътибор берсинлар, парвариш ва озиқлантиришни суғориш билан қатъий боғлаб олиб борсинлар. (БИР ГРУППА ИЛҒОР ПАХТАКОРЛАРНИНГ МУРОЖААТИДАН).

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

47-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 148 (13.104).
1965 ИЮНЬ 27 ЯКШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

СЎЗ — ИЛҒОР ПАХТАКОРЛАРГА

ҒЎЗА КУН САНАЙДИ

Бир группа илғор пахтакорларнинг республика қишлоқ меҳнаткашларига мурожаати бизни янги марраларга чорлади. Деҳқоннинг ваъдаси — вафоси билан ширин. Сўзининг устидан чиқмаган пахтакор пахтакор эмас. У қуруқ ваъдабозлик қилиб амалий ишга путур етказади. Колхозимизда мажлисбозликларга чек қўйилган. Ҳозир ҳамманинг ўрни далада.

Механизатор, сувчилар, хуллас ҳамма 3.100 гектар ернинг гектаридан 30 центнердан пахта етиштириш учун курашмоқда. Бу йил далаларимизда чигит барвақт экилиб, тўлиқ ундириб олинди. Ғўза қатор ораларини ишлаш, озиқлантириш ва суғориш ишлари энг қулай муддатларда ўтказилмоқда. Ҳозир ҳар гектар ерда 100-110 минг туп кўчат бор. Дала хўжайинлари — моҳир механизаторлар Нажим Фахриддинов, Розиқ Жабборов, Ширин Исломовлар кунига 6-7 гектардан майдондаги ғўза қатор ораларини чуқур культивация қиляптилар. Айрим участкалардаги авжи паст ғўзаларнинг парваришига алоҳида эътибор бериляпти. Уни 150 килограмм азот, 500-600 килограммгача маҳаллий ўғит аралашмаси солиб озиқлантирмоқдамиз. Механизатор ҳам, сувчи ҳам, умуман ҳар бир колхозчи ғўза тупларини авайлаб парваришламоқда.

Культиватор эгат оралаб юриб, ерни яхши юмшатади-ю, ғўза туплари орасидаги бегона ўтни ололмайди. Шунинг учун культивация ўтказилган жойларга сув тарашдан аввал ўтоқ қилиб, ғўзаларни бегона ўтлардан тозалаб олмоқдамиз. Натижада ғўзалар тез шонага киради, мўл ҳосил тўпланади.

Ҳозир кунни-тунга, тунни-кунга улаб ишлайдиган пайт. Чунки, ғўза кун санайди. Парвариш даврининг ҳар они, дақиқаси ҳосилнинг тақдирини ҳал этади. Деҳқон шу кунларда ёмон ғўзаларни яхши қилиб олиши ёки аксинча, озгина бепарволик билан яхши ғўзани ёмон қилиб қўйиши мумкин.

Колхозимизнинг 7, 9, 10-бригадалари ерлари янги ўзлаштирилган, қумлоқ жойлар. Бу бригадаларда баъзи қўшимча ишларни бажаришга тўғри келади. Айтайлик, чўлдан кучли шамол эсиб қолгудек бўлса, ғўзаларга дарҳол сув таралади. Ёки нормал ҳолда доимий нам сақлаш зарур бўлади. Агар шундай қилмасак шамол ғўза туплари остидаги қум аралаш тупроқни кўчириб, экиннинг илдизини очиб юборади. Ғўзаларни нобуд қилиб кетади. Шу жиҳатдан ҳам биз об-ҳаво ҳақидаги маълумотларни зийраклик билан билиб, кузатиб борамиз.

Сув камчил бўлган бу йилги шароитда ғўзаларни табиий офатлардан нобуд бўлишининг олдини олиш энг муҳим вазифадир. Биз кейинги кунларда тўртта қўшимча ариқлар қаздик. Пайкал сувларни исроф қилмаслик чораларини кўрдик. Карим Султонов, Саъдулла Назаров каби илғор сувчиларнинг сувни тежаб-тергаб сарфлашдаги тажрибаларини кенг оммалаштирмоқдамиз.

Далада ишловчилар учун мазали иссиқ овқат ташкил этилган. Ҳамма дала шийпонларида болалар боғчалари ишлаб турибди. Хуллас, меҳнатсевар колхозчиларимиз мўл ҳосил учун курашнинг ҳозирги долзарб кунларида ҳар қачонгидан ҳам яхшироқ, унумлироқ меҳнат қилмоқдалар.

Ҳусайин НУРУЛЛАЕВ,
Бухоро область, Ғиждувон районидаги «Зарафшон» колхозининг раиси.

ЎЗБЕКИСТОН САНОАТИ ЯРИМ ЙИЛЛИК ПЛАННИ БАЖАРДИ

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармаси қуйидагиларни хабар қилди: Ўзбекистон саноат корхоналарининг меҳнаткашлари етти йилликнинг тугалловчи йили планини тўла ва ошириб бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, 26 июнда ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш, шунингдек буюмларнинг кўпгина энг муҳим турларини ишлаб чиқариш ярим йиллик планини муддатидан илгари бажардилар. Карбамид, кўмир, дизель ёқилғиси, дизель мойи, табиий ва суюлтирилган газ, трактор, электродвигателлар, кўприк ва электр кранлари, скреперлар, сеялкалар, чанглагич ва пуркагич машиналар, подшипниклар, қишлоқ хўжалик машиналарининг запас қисмлари, озиқ-овқат саноати учун технология ускуналари, тахта, минерал момиқ, пахта толаси, кийим-кечак, мебель, этил спирти, мол ёғи, қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари, консерва, ун ва бошқа маҳсулотларни ишлаб чиқариш юзасидан берилган ярим йиллик топшириқ бажарилди. (ЎзТАГ).

РЕСПУБЛИКА ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ КЕНГАШИ КОРХОНАЛАРИ КОЛЛЕКТИВЛАРИНИНГ РАПОРТИ

Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги кенгаши саноатининг ходимлари ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш олти ойлик планини муддатидан олдин, 26 июнда бажардилар.

Азотли ўғитлар, аммиак, карбамид, пўлат, прокат, мис ишлаб чиқариш, кўмир, нефть ва газ чиқариш, тиниқ нефть маҳсулотлари, тракторлар, цемент, пойафзал, ўсимлик мойи, мол ёғи ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш плани бажарилди. (ЎзТАГ).

ПОП районидаги Ленин номли колхозда ғалла ҳосили мўл бўлди. Ўртоқ М. Мусурмонқулов бошлиқ бригада далаларида ҳар гектар ердан 30-35 центнердан ғалла йиғиб олинаётир. Суратда: ғалла ўрими пайти.

И. Мархаев фотоси.

МИЛЛИОН ПУД ДОН УЧУН

Ғалла фронтида

Чироқчи районидаги Охунбобоев номли совхоз Қашқадарё областидагина эмас, балки республикада энг йирик ва илғор хўжаликлардан бири ҳисобланади. Бу йилги ғалла ўримини ҳам совхоз азаматлари биринчилар қатори бошлаб юбордилар. Совхоз партия комитети, касаба союз ва комсомол ташкилотлари ҳамда дирекциясининг ўрим-йиғимни 20-22 кун ичида уюшқоқлик билан ўтказиш ва давлатга кўпроқ юқори сортли буғдой сотиш юзасидан белгилаган тадбирлари ибратли бўлгани учун ҳам уни область партия комитети маъқуллади.

Совхоз партия ташкилоти ва маъмурияти белгиланган тадбирларни изчиллик билан амалга оширмоқдалар. Жумладан, ўзаро социалистик мусобақани қизитиб юбориш мақсадида энг илғор бўлим учун кўчма Қизил байроқ ва комбайнчилар учун 3 та кўчма вимпел таъсис этилди. Мусобақа натижаси ҳар 20 кунда якунланади. Байроқ олган бўлимга илғор комбайнчи, штурвалчи ва шоферларни моддий рағбатлантириш учун 300 сўм пул ва 2 бош қўй берилади. Энг кўп ва сифатли ғалла ўрган уч комбайнчининг ҳар бири кўчма вимпелдан ташқари қимматбаҳо буюм билан тақдирланади.

Бундан ташқари агрегат экипажи аъзоларига ғаллани сифатли ўргани, нормани ошириб бажаргани, белгилангандан кўп ҳосил йиғиб бергани учун ҳам устама мукофот тўланяпти. Ўримчи ва ғалла ташувчиларнинг унумли ишлаши, мириқиб дам олиши учун қулай шароит яратилган. Икки маҳал иссиқ овқат тайёрланяпти. Газета-журналлар, кўчма кино, агитмашина келиб турибди.

Буларнинг ҳаммаси чўл баҳодирларининг кучига-куч, ғайратига-ғайрат қўшмоқда. 15 июндан агрегатлар сони 70 га етди. 28 минг гектар майдоннинг ярмидан кўпидаги ғалла ўриб бўлинди. Ҳозир яхлит ва текис майдонларда комбайнчилар кунига 12-18 гектар ердаги ғаллани ўрмоқдалар. Эргаш Қулбулов, Эргаш Шаймонов, Турсун Жабиев, Тожи Қувонов, Қалқон Бойтўраев, Чориёр Тошев ўртоқлар сингари мусобақадош экипажлар ана шулар жумласидандир.

— Олинаётган ҳосил ҳам чакки эмас,—дейди совхоз директори Аҳмад Маҳмадўстов мамнуният билан, — гектаридан 8 центнер арпа, 7,4 центнер буғдой етиштиришни планлаштирган эдик. Ишнинг бориши ўрта ҳисобда 10 центнердан дон олиш мумкинлигини кўрсатяпти. Давлатга 1 миллион пуд дон сотиш мажбуриятини олганмиз. Бу мажбуриятни албатта бажарамиз. Шу билан бирга, уруғлик фонди ва чорва озуқа базасини мустаҳкамлаб оламиз.

Директорнинг бу гаплари мақтанчоқлик ёки қуруқ ваъдабозлик эмас. Унинг бу гаплари амалий иш билан мустаҳкамланмоқда. Совхозда ўрим суръати кун сайин тезлашиб боряпти.

З. ИСРОИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ТАСС АХБОРОТИ

«КОСМОС-69» ПАРВОЗДА

1965 йил 25 июнда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-69» учирилди.

Йўлдош ичига ТАСС 1962 йил 16 мартда эълон қилган программага мувофиқ, космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган.

Йўлдош параметрлари қуйидагича бўлган орбитага чиқарилди:

Бошланғич айланиш даври 89,7 минут;

Ер сатҳидан максимал узоқлашуви (апогейида) 332 километр;

Ер сатҳидан минимал узоқлашуви (перигейида) 211 километр;

Орбитанинг оғиши 65 градус.

Йўлдошда илмий аппаратлардан ташқари, 19,995 мегагерц частотада ишлайдиган радио передатчик; орбита элементларини аниқ ўлчайдиган радио система; приборлар ва илмий аппаратларнинг иши тўғрисида маълумотларни Ерга юбориб турадиган радиотелеметрик система бор.

Йўлдошга ўрнатилган аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координациялаш-ҳисоблаш маркази олинаётган ахборотларни ишлаб чиқмоқда.

КРЕМЛДА СУҲБАТ

Совет раҳбарлари 26 июнда Кремлда Эрон шоҳаншоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий билан суҳбат қилдилар.

Суҳбатда КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Л. И. Брежнев, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. И. Микоян, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ва бошқалар қатнашдилар.

Дўстона вазиятда ўтган суҳбат вақтида Совет—Эрон муносабатларини ривожлантириш масалалари, шу жумладан иқтисодий ҳамкорлик масалалари муҳокама қилинди. (ТАСС).

«МЕН ЎГАЙМИ?»

ФЕЛЬЕТОН

Раиснинг «касали» кунлар исиб кетгандан кейин яна кучайиб кетди. Ҳол сўрасанг сув, сув, дейди, холос. Шу сабабли столини каравотга айлантириб олган. Тагида қалин кўрпа, бинкинида пар ёстиқ. Қўлида телефон трубкаси. Ёнидаги яхна чойдан минут ўтмай лиқ ютади-да, гоҳ райкомга, гоҳ райижрокомга, улар жавоб бермаса, район сув хўжалиги бўлимига сим қоқади:

— Сув, сув...

Мана, хайрият телефон трубкасини бошқарма бошлиғи олди. Салом-аликни насияга қолдирган раис оғзини ҳўллаб олиб, трубкага тупук сачрата кетди:

— Нима, мен ўгайми? Мен пахта бермайманми? Қачонгача сувдан қисасизлар? Ҳеч бўлмаса уч куба сувни биз томонга бундай оқизиб қўйсаларинг, асаканглар кетадими?! Бўлмаса, мен ишдан бўшаб қўяқолай...

Трубкадан норози оҳанг эшитилди:

— Уч куба!.. Ўртоқ Аҳмедов, сизга бир нарса бўлдими? Ўйлаб гапиряпсизми?! Ахир, районнинг ўзи 13 та колхоз ҳисобига кунига 17,5 кубометр сув оляпти-ку... Ваҳима қилмай бор сувдан тўғри фойдалансангизчи!..

Раис Олимжон Аҳмедовнинг ҳуши бошидан учади. Трубкани зарб билан ўрнига қўйиб, яхнадан ичади. Яна коммутаторни қисди-нафасга олади:

— Ҳой бола, райкомни тўғрила!

— ...Жавоб бермаяпти.

— Ижрокомни бер!.. Жавоб бермаяпти!? Уф... — Ўзини стол-каравотга ташлайди. Яна туради: — Ҳой бола, топсангчи биттa-яримтасини!

Коммутаторда ўтирган боланинг фиғони ошади. На чора. Шартта жавоб беради:

— Раис тоға, ахир ҳозир тун ярим бўлиб қолди-ю, кимни топаман идорадан.

— Нима, нима... — Раис билагидаги соатга қарайди. Дарҳақиқат тунги соат икки. Э воҳ... эрталаб телефонга ёпишганича тун оғиб қолганини ҳам билмай қолибди. Дарди ичида, уйига йўл олади.

Хўш, сув Бағдод районидаги «Ленинград» колхозида ҳақиқатан ҳам анқога шафеми! Мутлақо. Раиснинг бу дод-фарёди ваҳимачиликдан бошқа нағма эмас. Колхоз ҳар куни ўзига тегишли сувни олиб турибди. Иллат шундаки, раис олинаётган сувдан оқилона фойдаланишнинг уддасидан чиқолмаяпти.

Биргина Мамажон Аҳмедов бошлиқ 13-бригададаги ишлар билан таништирсак фикримиз ойдин бўла қолади.

Бу ерда 8 гектарли карта тепасидаги ариқда бир тегирмон сув шовуллаганича оқиб турибди. Карталарнинг бир қисмига назар ташлаймиз. Айрим эгатларга кўп сув оқизилганидан ғўзаларнинг илдизи очилиб қолган. Эгатлар тупроғини сув ювиб кетган. Картанинг бош қисмидаги ғўзалар эса сув ичида элас кўзга ташланади.

Бу сувни ким қўйган экан? Қулоққа мужмал хуштак чалиниб қолди. Ўша томонга юрдик. Ана томоша-ю, мана машмаша.

Сувчи тушмагурга бирор киши «ғўзани бостирасанми, эгат тупроқларини ювдириб юборасанми, майдонга сув ҳайдасанг бўлди» деганми, буниси бизга қоронғи. Лекин у бир тегирмон сувни ҳали ўқариғи олинмаган майдонга ўзинг йўлингни топиб ол, деб қўйиб юборибди. Натижада у эгат-пегатни танимай, ёпирилиб оқмоқда.

— Бу қанақа сув қўйиш?— сўрадик сувчидан. У эса индамади. Белида қоғоз, қўлида кетмон хуштагини чала берди.

— Ҳой ўртоқ, сиздан сўраяпмиз...

Ўзини яна эшитмаганга солиб лой кечар эди у. Шу вақт маккажўхори пайкали томонидан ашула эшитиб қолдик:

— Эй дилбарим, ёнимда
турсанг на бўлур.
Ғунча даҳан, ҳолимни
сўрсанг на қилур...

Ашулачи ўрта ёшли бир киши эди. Кўз олдидаги ташвишли аҳволга лоқайдлик билан қараётган бу кишига мурожаат қилдик:

— Сиз қаерда ишлайсиз?

— Макканинг сувчисиман.

— Анави сувчига ёрдамлашиб юборсангизчи. Ҳозир картани сувга олдириб юборади?!

— Машрабгами? — кулади у, — уни қўяверинг. Бир суткада 8 гектар ерга сув қўйиб рекорд қўймоқчи бўлган. Менинг гапимга кирса экан гапирсам.

— Илтимос қиламиз...

Макка сувчиси Бозорбой Аминов эриниб қўлига кетмонини олди. Ачитиқ-кесатиқ билан ўрнидан турди-да карта бошида кўллаб қолган сувларни очиб, четга чиқарган бўлди. Сўнг маккажўхоризорга кириб кўздан йўқолди.

Ана оқибат-у, ана одамгарчилик. Бу орада Машрабжон бир гектар келар-келмас суғориладиган ер тепасидан яна учта дахана очиб қўйган эди.

— Ишқилиб эгатларнинг охирини очиб қўйганмисиз? Ташлама борми?... — сўрадик яна Машрабжондан.

Бизни уч юз метрли картанинг этагига тушиб ўтирармиди деб ўйлади шекилли, бор, деди. Тушиб кўрдик, ҳеч бир эгатнинг охири очилмаган. Культиватор акучниги қаергача тупроқ суриб келган бўлса, эгатлар шу ҳолича турибди. Ташлама ўқариқ ҳам йўқ. Сув қаёққа чиқиб кетишини билмай картанинг охирида кўллаб ётибди.

На чора? Идорада раисни топиб воқеани айтдик. Унинг эса ишонгиси келмайди:

— Йўғ-е. Машраб Аҳмедов энг яхши сувчимиз-ку, — дейди.

Энг яхши сувчингиз шу бўлса, қолганларининг иши қандай экан, раис ака. Фикримизча, сув, сув, деб дод-фарёд кўтаргандан кўра далага чиқинг, шундан фойда.

М. МАНСУРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.
Ш. ЗУҲРИДДИНОВ,
««Коммуна» газетасининг ходими.

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. И. Микоян ўртоқ Эдвард Охабга телеграмма юбориб, унинг Польша Халқ Республикаси давлат кенгаши раиси лавозимига сайланганлиги муносабати билан самимий қутловлар йўллади. Телеграммада Польша халқининг бахт-саодати йўлидаги, СССР билан Польша ўртасидаги қардошларча муносабатларни янада мустаҳкамлаш манфаатлари йўлидаги ишда муваффақиятлар тиланади.

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ўртоқ Юзеф Циранкевич Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси қилиб тайинланганлиги муносабати билан уни табриклади ва Совет Иттифоқи билан Польша ўртасида ўрнатилган қардошларча дўстлик ва ҳамкорлик муносабатлари иккала мамлакат халқларининг бахт-саодати, тинчлик ва социализм иши манфаатлари йўлида бундан буён ҳам ривожланиб боради, деб ишонч билдирди. (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

ОҲАНГАРОН ДЕНГИЗИ

⊙ ДАРЁ СУВИ ТОННЕЛЛАРДАН ОҚИЗИЛАДИ ⊙ ОҲАНГАРОН — ОЛМАЛИҚ САНОАТ РАЙОНИНИНГ ИСТИҚБОЛИ ⊙ МУТТАСИЛ МЎЛ ҲОСИЛ ⊙ ЯНГИ ИСТИРОҲАТ ЖОЙИ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети Оҳангарон сув омборини қуриш ва Оҳангарон дарёсининг ўзанини магистрал тоннеллар орқали кўмир разрезидан бошқа томонга буриб юбориш соҳасидаги энг зарур тадбирлар тўғрисида қарор қабул қилдилар. Бу қарор минерал хом ашёси кўп бўлган Оҳангарон — Олмалиқ саноат районини ривожлантириш учун жуда катта аҳамиятга эга. Ана шу саноат районида рангли металлургия, бинокорлик материаллари саноати ва қурилиш индустрияси мавж уриб юксалмоқда, бу районда яқин келгусида янги корхоналарнинг корпуслари, шу жумладан химия, нефть химияси, глинозём-алюминий ишлаб чиқариш корхоналари қад кўтаради.

Оҳангарон дарёсининг ўзанини бошқа томонга буриб юбориш соҳасидаги гидротехника иншоотлари комплекси Оҳангарон конида кўмирни очиқ усулда қазиб чиқаришни кескин суратда кўпайтириш учун зарур шарт-шароитларни вужудга келтиради, республиканинг ёқилғи-энергетика balансини яхшилайди ва аҳолининг маиший эҳтиёжлари учун керакли яхши сифатли кўмирга бўлган эҳтиёжларини тўла қондириш имконини беради.

Бу қарор Оҳангарон водийсида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада ривожлантириш учун ҳам муҳим аҳамиятга эга. Оҳангарон сув омбори суғориладиган ерларни сув билан таъминлашни анча яхшилайди, пахта, сабзавот, мева ва узумдан муттасил мўл ҳосил етиштириш учун имконият туғдиради.

Оҳангарон дарёси оқимининг тартибга солиниши Оҳангарон, Ангрен ва Олмалиқ шаҳарларидаги аҳолини ҳамда саноат корхоналарини сув билан муттасил таъминлайди, меҳнаткашлар истироҳат қиладиган зонани барпо этиш учун катта имкониятлар очиб беради.

Оҳангарон сув омбори ва Оҳангарон дарёси ўзанини кўмир разрезидан магистрал тоннеллар орқали бошқа томонга буриб юборадиган гидротехника иншоотлари комплексини 1965 — 1968 йилларда қуриш мўлжалланади.

Узгипротяжпром, Средазгипроводхлопок, Саогидропроект, Метрогипротранс лойиҳалаш институтларининг коллективлари янги иншоотларнинг лойиҳаларини тузиб чиқадилар. Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигининг «Узбекшахтострой» тресги асосий пудратчидир.

«Узбекгидроэнергострой» трестининг коллективи сув омборини, «Главтоннельметрострой» ташкилотлари эса, магистрал тоннелларни қурадилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети 1965 йилда тайёргарлик ишларининг ҳаммасини бажаришни кўзда тутган тадбирларни, келгуси йил бошидан асосий гидротехника иншоотларини қуришга киришиш тадбирларини тасдиқладилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Оҳангарон сув омбори қурилишини ўз вақтида тамомлаш ва Оҳангарон дарёси ўзанини бошқа томонга буриб юбориш ишларини ўз вақтида бажаришга катта аҳамият бериб, Ўзбекистон ССР Госпланидан, Халқ хўжалиги кенгаши, Қурилиш министрлиги, Сув хўжалиги министрлигидан, барча қурилиш-монтаж ташкилотларидан белгиланган тадбирларнинг ўз вақтида ва тўла бажарилишини таъминлашни талаб қилдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Тошкент область партия комитетига, Ангрен шаҳар партия комитетига, Тошкент область ижроия комитетига ва Ангрен шаҳар ижроия комитетига қурилиш ишларининг боришини кун сайин назорат қилиб туришни ва қурилиш ташкилотларига зарур ёрдам кўрсатишни топширдилар.

Энг яхши бинокор ёшларни энг муҳим объект қурилишида қатнашишга жалб этиш учун Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетига ёшлар ўртасида тушунтириш ишларини кенг кўламда кучайтириб юбориш топширилди.

(ЎзТАГ).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

КОЛЛЕКТИВ КУЧИ

Ҳаётда баъзан шундай бўлади: йиғилишларда муҳим масалалар муҳокама қилинади, жўшқин нутқлар сўзланади, яхши қарорлар қабул қилинади-ю, орадан бир қанча вақт ўтгач, қарабсизки, ҳеч қандай натижа йўқ. Вақт ўтяпти, иш эса сира илгариламайди.

Бизда ҳам кўпинча шундай бўларди. Сўнгги йилларда автокомбинатимиз партия комитети, бошланғич партия ташкилотлари автомашиналарни ремонтлаш ва эксплуатация қилишнинг сифати, пассажирларга маданий хизмат қилиш масалаларини бир неча марта муҳокама қилди. Узундан узоқ резолюциялар қабул қилинди. Ташкилий-техника тадбирлари ишлаб чиқилди. Лекин ҳаммаси бояги-боягича қолаверди. Нега шундай бўлди? Бунинг сабаби шундаки, партия комитети ва цех бошланғич партия ташкилотлари ўз ишларини планли равишда олиб бормадилар, қабул қилинган қарорларнинг ижроси текшириб кўрилмади.

Янги сайланган партком аъзолари бундай камчиликка чек қўйиб, янгича ишлашга, ҳамма ишни фақат секретарга ташлаб қўймай, балки ҳар бир коммунистнинг топширилган иш учун масъулиятини ошириш, уларнинг ташаббускорлиги, ижодкорлигига таяниб иш қилишга кўчдилар. Партия ташкилотининг планлари конкрет, ишлаб чиқаришнинг ҳамма муҳим масалаларини ўз ичига олган ҳолда тузила бошлади. Планларни тузишда коллективдаги ҳамма коммунистларнинг, партиясиз активларнинг фойдали маслаҳатлари, мулоҳазалари ҳам ҳисобга олинди. План тузишда биз асосий эътиборни коллективда ташкилий-тарбия ишларни кучайтиришга, пассажирларга хизмат кўрсатиш маданиятини янада юксалтиришга қаратдик. Шунингдек, ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш, машиналарни баҳорги техника кўригига тайёрлаш, комбинатдаги кўмаклашувчи группа ишини жонлантириш масалалари ҳам кўзда тутилди. Бундан ташқари, маъмуриятнинг хўжалик фаолиятини назорат қилиш комиссияси фаолиятини жонлантириш, доимий амал қилувчи ишлаб чиқариш кенгашлари таъсирчанлигини ошириш масалалари ҳам партия ташкилотининг планига киритилди. Мен юқорида, ҳозир планлар конкрет тузиладиган бўлиб қолди, дедим. Бу гапда жон бор. Негаки, илгарилари бирон коммунистга топшириқ берилса, унинг сўзсиз бажарилиши устидан назорат ўрнатилмасди. Энди бўлса ҳар бир топшириқ учун коммунист партия комитети олдида, ўртоқлари олдида жавоб беради. Кейинги вақтда партия ташкилотимиз фаолиятида яна бир муҳим янгилик кенг ўрин олди. Чунончи, коллективдаги ҳар бир коммунистга ишонч билдиряпмиз, ҳар бир коммунист кўз ўнгимизда туради. Бундан ташқари, партиясиз активларни ҳам сиёсий-тарбиявий ишларга дадил жалб этиб, ижобий натижаларга эришаётганлигимизни хурсандлик билан қайд қилмоқчиман.

Комбинат партия комитети ҳар бир коммунистнинг топширилган иш учун масъулиятини ошириш билан бирга, бутун корхонадаги аҳвол учун ҳам жавобгар эканлигини ҳар кун, ҳар соатда уқтириб келмоқда. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони К. Говорушиннинг «Правда» газетасида босилган «Шахсан масъул» сарлавҳали мақоласини бошланғич партия ташкилотлари йиғилишларида муҳокама қилдик. Илғор ишчининг коммунистнинг бурчлари ҳақида юракдан чиқариб айтган сўзлари корхонамиз аъзоларига қаттиқ таъсир қилди. Улар ўзлари меҳнат қилаётган коллективнинг шаънини қадрлайдиган, ҳамиша янгиликка интиладиган бўлиб қолдилар. Говорушиннинг мақоласини муҳокама қилиш давомида айниқса автомобилчиларнинг маънавий қиёфаси тўғрисида ҳам қизғин фикр олишувлар бўлди. Чунончи, 3-автоколоннанинг диспетчери коммунист ўртоқ Каминнинанинг йиғилишдаги сўзи ҳаммани ҳаяжонга солди. У айрим шоферлар пассажирлардан «чой чақа» олиб қолаётганлигини қаттиқ қоралади. Шундан сўнг йиғилиш қатнашчилари «чой чақа»га муккасидан кетганларга қарши аёвсиз кураш олиб бориш лозим эканлигини таъкидлаб ўтдилар.

Яна бир партия йиғилиши ҳамон эсимдан чиқмайди. Унда биз бошланғич партия ташкилотларининг бутун коллективни юк ташиш планини бажариш учун курашга сафарбар қилишдаги роли ҳақидаги масалани муҳокама қилган эдик. Йиғилиш барча коммунистлар ва коллектив аъзоларининг зўр активлигида ўтди. Бирин-кетин сўзга чиққан нотиқлар юк ташиш планини барвақт бажариш билан боғлиқ бўлган муҳим омиллар ҳақида қимматли таклифлар киритдилар.

Партия йиғилишлари кишиларни тарбиялашнинг бебаҳо мактаби эканлигига биз ўз тажрибамизда ишонч ҳосил қилдик. Эндиликда партия комитети, бошланғич партия ташкилотларининг йиғилишларида корхона фаолиятининг конкрет томонлари, ахлоқ масалалари мунтазам равишда муҳокама қилинадиган бўлиб қолди. Биронта коммунист бепарволиги туфайли ўз зиммасига юклатилган топшириқни бажармаган бўлса, у коммунистлар олдида, партия ташкилоти йиғилиши олдида жавоб беради. Бу билан биз бошқа коммунистларни ҳам ўзига талабчанлик, топшириқларни ўз вақтида бажариш руҳида тарбияламоқдамиз. Одатда партия йиғилиши ҳақидаги хабар корхонада олдиндан эълон қилинади. Бу эса ҳамма коммунистлар ва партиясизларнинг йиғилишга яхши тайёргарлик кўриб келишини таъминлаётир.

Комбинатда ҳисобот-сайлов йиғилиши бўлиб ўтганига ярим йил бўлди. Лекин шу қисқа вақт ичида партия ташкилотининг қилган ишлари яхши самара берганлиги ҳаммага аён. Автокомбинат юк ташиш бўйича 5 ойлик планни муддатидан илгари ошириб бажарди, машина паркини техника кўригига тайёрлашни ҳам ўз вақтида аъло даражада амалга оширди. Энг муҳими шуки, шоферлар ҳам, ремонтчилар ҳам ишга бошқача қарайдиган бўлиб қолдилар. Илгарилари шоферлар автомашиналар ремонтининг сифати ёмонлиги, шаҳарликлар эса такси ҳайдовчилар хизматидан ноliб арз қилар эдилар. Ҳозир бундай шикоятлар бизда анча камайди. Баъзи-баъзида кўнгилсиз ҳоллар юз берса, уни коллектив дарҳол муҳокама қилади, айбдорга маъмурият йўли билан тегишли жазо чораси кўрилади. Яқинда такси ҳайдовчи Файзуллаев машинасини ҳалокатга учратди. Бундан хабар топган ремонтчилар Филиппов ва Жихарский ўзларига «фойда» чиқаришни кўзладилар.

— 50 сўм чўзсанг «Волга» машинанг эртагаёқ яп-янги бўлади, — дейишди улар Файзуллаевга. — Устахонага берсанг, бир ойгача пайсалга солишади.

Файзуллаев юлғичларга 30 сўм берди. Бунинг устига, Жихарский текин пулга роса ичиб, бир неча кун ишга келмади. Ремонт устахонаси коллективи юлғичларни ишдан ҳайдашни талаб қилди. Касаба союзлари маҳаллий комитети ишчилар ва автокомбинат маъмуриятининг талабига якдиллик билан қўшилди.

Партия комитети аъзолари, комбинатимизнинг ҳамма коммунистлари ҳали корхонада қилиниши лозим бўлган ишлар кўп эканлигини яхши тушунадилар. Энди озми-кўпми тўғри йўлга тушиб олдик. Бу тўғри йўл ҳамиша коллективга таяниш, унинг ижодкорлиги, ташаббускорлигини ҳар қадамда қўллаб-қувватлаш, бошланғич партия ташкилотларининг фаолиятида асосий эътиборни планларнинг сўзсиз бажарилишига, коллектив аъзоларини коммунистик руҳда тарбиялашга қаратишдан иборатдир. Шунга ишонч ҳосил қилдикки, ҳамма партиявий ишларни фақат секретарь ёки бюро аъзоларига ташлаб қўймасдан, ҳамма коммунистларнинг активлиги оширилганда олдинга қўйилган вазифа нечоғли оғир бўлмасин, уни муваффақият билан уддалаш мумкин экан. Коммунистик партиямиз ҳар соҳада оммага, унинг ақл-заковатига таяниш керак деб бежиз айтмаган-да!

П. СЕЛЕЗНЕВ,

Тошкент шаҳридаги 1-автокомбинат партия комитетининг секретари.

ГАЗЕТА САҲИФАЛАРИДА

ИБРАТЛИ ТАШАББУС

Ўзбекистон ССР Олий Советининг V сессияси материалларидан руҳланган Денов районининг меҳнаткашлари ажойиб ташаббус билан чиқдилар. Улар турмуш маданиятини янада юксалтириш, аҳоли яшайдиган жойларни обод, кўркам қилиш юзасидан барча область меҳнаткашларига қарата мурожаат қабул қилдилар. Деновликларнинг мурожаати область ижроия комитетида кўриб чиқилди ва маъқулланди, бу ташаббусни жойларда кенг оммалаштириш ва шу асосда конкрет тадбирлар ишлаб чиқиш топширилди. Термиз районида чиқадиган «ЛЕНИНЧИ» газетаси деновликларнинг мурожаатини ўз саҳифасида босиб чиқиш билан бирга, бу ташаббус юзасидан район партия ташкилотлари қандай амалий ишлар қилаётгани ҳақида материаллар бериб бормоқда.

ИЛҒОРЛАР МИНБАРИ

Ғўза парваришининг ҳозирги масъулиятли дамларида миришкор пахтакорлар, мутахассисларнинг маслаҳатлари пахтакорларга жуда қўл келади. Бу соҳада газеталар ҳам яхши ишлар қилиши мумкин. Шуни кўзда тутиб, Сирдарё районида чиқадиган «СИРДАРЁ» газета редакциясининг коллективи «Илғорлар минбари» рубрикаси остида машъал пахтакорлар, тажрибали мутахассисларнинг мақолаларига газета саҳифасидан кенг ўрин бермоқда.

ЯНГИ ДОСТОН

Инсониятнинг буюк доҳийси В. И Лениннинг сўнмас сиймоси кўплаб ижодкорларга илҳом бахш этган. Халқ оғзаки ижодига эътибор берган киши бунда ҳам улуғ доҳийнинг образи кенг ўрин олганини кўради. Янгиқўрғонлик 80 ёшли Раззоқ бахши Қозоқбой ўғли ҳам доҳий образини чин қалбдан куйлаб, «Ленин бобом достони» деган поэма яратди. Поэмада доҳийнинг образи зўр самимият ва муҳаббат билан яратилган. Кекса бахшининг бу асари Янгиқўрғон район «МЕҲНАТ БАЙРОҒИ» газетаси саҳифаларида босилиб чиқди.

ДАЛА ХЎЖАЙИНИ

«Оқ олтин» ҳосилининг тақдири кўп жиҳатдан механизаторларга боғлиқ эканлиги ҳаммага аён. Дарҳақиқат пахтачиликда бирон соҳа йўқки, унда механизаторнинг қўли бўлмаса. Республикамиз далаларида неча ўн минглаб тракторлар, турли хил машиналар қўли гул механизаторлар қўлида кишилар меҳнатини баракали қилмоқда. Механизаторлик касби эса қишлоқда энг шарафли касб бўлиб қолмоқда. Денов ва Сариосиё районлари учун чиқадиган «ҒАЛАБА УЧУН» газетаси механизаторларнинг шарафли бурчи, уларнинг пахта ҳосилдорлигини оширишдаги бебаҳо роли ҳақида ҳикоя қилувчи бир саҳифа материал босиб чиқарди. Унда қишлоқ механизаторларининг ибратли ишлари мазмунли ёритиб берилган.

БУГУН СОВЕТ ЁШЛАРИ КУНИ

ПАРВОЗ

Бугун совет ёшлари куни. Бу байрамни барча совет кишилари ғоят зўр мамнуният билан нишонлайдилар. Бу кун коммунизм учун курашувчиларнинг биринчи сафларида бораётган ёш ленинчиларнинг меҳнатда ва ўқишда эришаётган катта ютуқларининг кўригидир.

Совет ёшлари — кекса авлодимизнинг муносиб ўринбосарлари, буюк революцион традицияларимизнинг жанговар давомчиларидир. Коммунистик партиямизнинг содиқ ёрдамчилари, мамлакатимизнинг навқирон ватанпарварлари бутун куч-ғайратини, қалбининг қўрини КПСС XX, XXI, XXII съездлари ишлаб чиққан улуғвор Программани изчиллик билан амалга оширишга сарфламоқдалар. Янги саноат объектларини қуриш, ишлаб чиқарилаетган маҳсулотларнинг сифатини тубдан яхшилаш, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, ёш авлодни ғоявий жиҳатдан чиниқтириш борасида совет ёшлари ажойиб матонат кўрсатмоқдалар. Сўнгги йилларда ярим миллиондан зиёд йигит ва қизлар янги қурилишларга — Сибирь, Узоқ Шарқ ҳамда республикамизнинг зарбдор қурилишларига бориб меҳнат қилмоқдалар. Уларнинг яратувчилик фаолияти туфайли мамлакатимизда кўплаб янги заводлар, химия корхоналари, гидроэлектростанциялар бунёдга келмоқда, янги ерлар ўзлаштирилиб, қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ҳосил олинмоқда. Йигит ва қизларимиз қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда айниқса зўр ташаббус кўрсатмоқдалар. Республикамиз пахтазорларида бир неча ўн минглаб тракторлар ишламоқда. Уларни юрагида ўти бор, коммунизм иши учун содиқ курашчилар бўлган ёш йигит-қизларимиз бошқармоқдалар. Серқуёш республикамиз йилдан-йилга кўпроқ «оқ олтин» етиштириб бераётган экан, бунда шубҳасиз оташин комсомолларимиз, ғайратли йигит ва қизларимизнинг зўр ҳиссаси бор.

Ёшлик коммунизм қуриш йўлида юксак парвоз қилмоқда. Бу ёшлик парвози яна ҳам кучли, яна ҳам юксак бўлсин!

САМАРҚАНДДАГИ В. Куйбишев номли қишлоқ хўжалик институтини бу йил 300 дан ортиқ йигит ва қиз битириб чиқди. Улар республикамизнинг колхоз ва совхозларига йўлланма олиб кетмоқдалар. Суратда: институтни битириб чиққан ёшлардан бир группаси — (чапдан) Б. Азизов, Ю. Олимжонов, С. Қутимов, Г. Юсупова, Л. Дмитриева, А. Умаров, Т. Тўраев, М. Имомов ўртоқлар.

В. Сироткин фотоси.

ПЕДАГОГ МУЛОҲАЗАСИ

Ўқув юртларини тугатувчи кишилар жуда яхши мутахассис бўлиш билан бирга ўз Ватанининг муносиб граждани, коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодекси талабларига қатъий риоя қиладиган, пролетар интернационализми, социалистик ватанпарварлик ва халқлар дўстлиги руҳида тарбияланган бўлиши керак. Ижтимоий фанларнинг ажралмас бир қисми бўлган жамиятшунослик фанининг махсус ўрта ўқув юртлари ва мактабларда ўқитилиши ёшларнинг назарияга ва КПСС сиёсатига доир энг актуал масалаларни чуқур тушуниб олишларига ёрдам беради.

В. И. Ленин ёшларга таълим-тарбия беришнинг ҳамма соҳалари уларда коммунистик ахлоқ ҳосил қилишдан иборат бўлмоғи лозимлигини қайта-қайта таъкидлаган эди. КПСС XXII съезди материаллари ва партия Программасида ёш авлодни коммунистик ахлоқ руҳида тарбиялаш зарурлиги алоҳида қайд қилинган. Шунинг учун ҳам бу соҳада жамиятшунослик фани кўп жиҳатдан умумлаштирувчи характерга эгадир. Бу фан, ўқувчи ёшларни гуманитар ва табииёт фанларини ўрганганда олган билимларини системага солиб, умумлаштириб, уларнинг онгини янги тушунча ва қонуниятлар билими билан бойитиб, илмий дунёқараш ҳосил қилишга салмоқли ҳисса қўшади. Жамиятшунослик фанидан дарс берувчи ўқитувчилар дарс вақтида назарияни практика билан боғлаб олиб боришлари керак. Жамиятшунослик курсини ўқитишдаги бирдан-бир муҳим вазифа — ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашдир.

Республикамизда жамиятшунослик фанини ўқитишга жуда катта эътибор берилмоқда. Бу фанни ўқитишни биринчи бўлиб бошлаган машинасозлик техникуми ўқитувчиси Ваҳитов ўз тажрибасини тезда бошқа махсус ўрта ўқув юртларига ёйбошлади. Техникумда ўтиладиган темалар бўйича алоҳида-алоҳида кўргазмали қуроллар, методик кўргазмалар ва махсус кабинет ташкил қилинган. Ўқитувчи дарс вақтида студентларга жамиятшунослик фанининг аҳамиятини, бу предметнинг илмий жиҳатдан ҳам, ғоявий жиҳатдан ҳам, коммунистик тарбиянинг умумий мақсадларига хизмат қила олиши ҳамда ўқувчиларда материалистик дунёқарашни шакллантиришга ёрдам беришдаги ролини ҳаётий мисоллар билан тушунтиради.

Тошкент қурилиш техникумида ҳам жамиятшунослик фанидан дарс бериш яхши йўлга қўйилган. Масалан, техникумда махсус кабинет бўлиб, унда жамиятшунослик фанига доир кўпгина адабиётлар, кўргазмали қуроллар бор. Бу ўқитувчига қулайлик туғдиради. Бундай мисолларни Кинематография техникумида ҳам кўришимиз мумкин. Бу ерда ҳам махсус кабинет бўлиб, у жуда яхши жиҳозланган, жамиятшунослик фанига доир турли адабиётлар билан тўлдирилган.

В. И. Ленин номли хотин-қизлар педагогика билим юрти, медицина билим юрти, республика савдо техникуми ҳамда индустрия техникумларида ҳам ана шундай яхши мисолларни кўриш мумкин. Аммо шаҳардаги барча техникумларда ҳам жамиятшунослик фанини ўқитиш яхши йўлга қўйилган деб бўлмайди. Гидромелиоратив ва ипакчилик техникумларида жамиятшунослик фанига етарли аҳамият берилмаётир. Бундай ҳолларни республикамизнинг областларидаги айрим билим юртлари ва техникумларида ҳам учратиш мумкин. Бу ўқув юртларининг сиртқи бўлимлари ҳалигача ўқув ва контроль иш программалари билан таъминланмаган. Дарсликлар етарли эмас. Республика ижтимоий фанлар кенгашининг секция мажлисларида жуда кўп марта ана шулар ҳақида гапирилади, фикрлар айтилади. Лекин Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигининг ижтимоий фанлар бўлими бу талабларни унутиб қўйяпти.

Партия ва ҳукуматимиз жамиятшунослик фанини ўқитишни янада яхшилаш масаласига катта эътибор бермоқда. Ҳар бир педагог жамиятшунослик курсини ўтар экан, уни бошқа фанлар билан боғлаб конкрет мисоллар асосида тушунтириши лозим. Масалан, ўқитувчи коммунизм қуришда партиянинг раҳбарлик роли ҳақида гапирганда аввало коммунизм ҳақида тушунча бериб ўтиши зарур. Коммунизм билан меҳнат бир-биридан ажралмасдир. Буни турмуш мисолида кўриш учун «Бизнинг меҳнатга муносабатимиз» деган темада семинар машғулоти ўтказиши ҳамда саноат корхоналари ва заводларга экскурсиялар уюштириши керак.

В. И. Ленин комсомолнинг III съездида сўзлаган нутқида ёшларнинг асосий вазифасини коммунизм қуришни ўрганишдан иборат, деб таърифлаган эди. Совет ёшлари Ленин васиятини муқаддас билиб, уни бажо келтирмоқдалар. Улар фан чўққиларини эгаллашда ва умумхалқ яратувчилик меҳнатида актив қатнашиб коммунизм қуришни ўрганмоқдалар. Жамият тўғрисидаги фанни эгаллаш бу йўлда муҳим ва зарур босқич ҳисобланади.

Ў. ЭГАМОВ,

Тошкент Давлат университети КПСС кафедрасининг ўқитувчиси.

СОВЕТЛАР МАМЛАКАТИДА

● МОСКВА. Қирғиз халқи Тўхтағул Сотилғонов (1864—1933) туғилган кунининг 100 йиллигини катта байрам қилиб нишонламоқда. Шу муносабат билан Қирғизистон шаҳарлари ва овулларида бошланган тантаналар Москвага ҳам етиб келди. 26 июнда Союзлар уйининг колонна залида қирғиз халқининг ифтихори — буюк оқинга бағишланган кеча бўлиб ўтди. Москва ёзувчилари, қардош республикаларнинг адиблари, пойтахт жамоатчилигининг вакиллари бу ерга келдилар.

Кечани очган А. А. Сурков билан «Тўхтағул ҳақида сўз» айтган Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Б. Т. Мураталиев қирғиз поэзиясида биринчи бўлиб «Ленин ҳақида қўшиқлар» тўқиган, революция туфайли камол топган қирғиз халқининг янги турмушини куйловчи ҳаққоний ва мазмундор шеърлар ёзган кишининг хизматларига муносиб баҳо бердилар.

Кечада Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Т. У. Усубалиев, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. Б. Бегматова, Қирғизистон ССР маданият министри К. Кундучалова ҳозир бўлдилар.

● ЧОРЖУЙ. Чоржўйдаги суперфосфат заводининг коллективи 25 июнда планга қўшимча суратда минерал ўғит ишлаб чиқара бошлади. Химиклар ярим йил ичида қишлоқ хўжалигига 17 минг тоннадан зиёд — илгари бир йилда ишлаб чиқарилганидан анча кўп ҳосилдорлик малҳамларини етказиб бердилар.

Туркманистон колхоз ва совхозларининг пахтазорларига, Ўзбекистон ва Тожикистон республикаларининг пахта экадиган хўжаликларига ўғитлар етказиб бериш анча кўпаймоқда. Ғўзани оммавий озиқлантириш кунларида суперфосфат кўпроқ автотранспорт билан ташилмоқда.

ИНСОНИЙЛИК, ОДАМГАРЧИЛИК ТЕМАСИДА

НОМАРДЛИК

Она ва қиз зарур иш билан бемаҳал йўлга чиқишди. Тўсатдан уларнинг рўпарасида бир неча шарпа пайдо бўлди. Безорилардан бири қизга ташланди. Аёл уларнинг ёмон ниятини фаҳмлагач, дод солиб, одамларни ёрдамга чақирди.

Она нарироқда аллаким йўлдан ўтиб бораётганини кўриб, унга томон югурди ва овозининг боричa: «Ёрдам беринг!» — деб қичқирди. Номаълум киши онанинг додфарёдига, кўзи олдида юз бераётган зўравонликка парво қилмай, бамайлихотир ўтиб кетаверди. Нега шундай қилди у? Ёки ўғрилар калтагини ейишдан қўрқдими? Борди-ю, шундай экан, нега аёл билан бирга одамларни кўмакка чақирмади?

Инсон ҳам шу қадар юраксиз, орсиз бўладими!

Афсус, онанинг бу ҳақда ўйлаб ўтиришга вақти йўқ эди. Қақшаб йиғлаганча, — садқайи эркак киши кет, номард, — дедию яқин маҳалла томон югурди.

Тез орада одамлар кўмакка келишди. Безорилар қўлга олинди.

Юқорида номаълум киши деганимиз — Урганч шаҳридаги 13-автобаза шофери Бозорбой Эшимбетов эди. У кўнгилсиз воқеанинг, жонли гувоҳи бўлатуриб кўз юмиб ўтди. Инсонлик, йигитлик шаънига доғ туширди. Борди-ю унинг ўз опаси-ю, ўз синглиси шу аҳволга тушса, буни кўратуриб кўмакка бормаган кишини кечирармиди?

КПСС аъзолигига кандидат Бозорбой Эшимбетовнинг бу ҳаракатига партия ташкилоти бефарқ қараб туролмади. Урганч шаҳар партия комитети бюроси Б. Эшимбетовнинг партиявий ишини кўриб, жиноятчилар олдида қўрқоқлик қилгани, аёл ва унинг қизига ёрдам кўрсатмагани учун уни КПСС аъзолигига кандидатликдан ўчирди.

Партия ташкилоти ҳаққоний иш қилди. Иродасиз, журъатсиз, қўрқоқ кишига Коммунистик партия сафида ўрин йўқ.

Ф. ЗОҲИДОВ,

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ХАТЛАРИНГИЗГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

ФАКТЛАР ТАСДИҚЛАНДИ

«Севаз қишлоқ Советининг секретари Ашуров ўз вазифасига совуққонлик билан қараяпти. У қишлоқ Советида камдан-кам бўлади. Иш билан келган кишиларга қўпол муомала қилади. Кўп болалик оналар ва пенсионерларни ранжитади. Кейинги вақтларда спиртли ичимликлар ичишни одат қилиб олди. Агар у тартибга чақирилмаса боши берк кўчага кириб қолиши, кўп йиллик хизматлари беҳуда кетиши мумкин. Маҳаллий Совет ташкилотлари бу ишнинг уддасидан чиқа олмагани учун, масалага редакциянинг аралашувини сўраймиз». Студентлардан олинган хатда шундай дейилган эди.

Редакция хатни Шаҳрисабз район ижроия комитетига юбориб, Ашуровга нисбатан қаттиқ чора кўриш, қишлоқ Советининг ишини яхшилашга қаратилган тадбирлар белгилашни сўради. Райижроком раиси Б. Эргашев имзоси билан олинган жавоб хатида бундай дейилади:

Текширишда студентларнинг хатида келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Текшириш якуни қишлоқ Советининг сессиясида муҳокама қилинди. Депутатлар Ашуровнинг кирдикорлари, ножўя хатти-ҳаракатларини очиб ташладилар ва қаттиқ танқид қилдилар. Сессияда Ашуровга охирги огоҳлантириш шарти билан қаттиқ ҳайфсан эълон қилинди. Қишлоқ Совети ишини яхшилашга қаратилган тадбирлар белгиланди.

ҚИЛМИШ-ҚИДИРМИШ

«Ҳурматли редакция! Ушинский номли саккиз йиллик мактаб директори Тўхтамишев ва илмий бўлим мудири Пардаевлар коллективга раҳбарликни сусайтириб юбордилар. Ўқувчиларнинг давомати ва фанларни ўзлаштириши талабга жавоб бермайди. Ҳисоб-китоб ишлари чалкаштириб юборилди. Мактаб раҳбарлари рўй берган аҳволни анализ қилиб, йўл қўйилган камчиликларни тугатиш ўрнига ишни ўзибўларчиликка ташлаб қўйдилар. Бундай ачинарли аҳвол қачонгача давом этар экан, ҳайронмиз?».

Редакция хатни Чироқчи район партия комитетига текширишга юбориб, қуйидаги жавобни олди:

«Район партия комитети ва район халқ маориф бўлими хат юзасидан текшириш ўтказди. Унда келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Текшириш якуни кенг муҳокама қилиниб, юқоридаги камчиликларга йўл қўйгани учун Тўхтамишев мактаб директорлиги ва Пардаев илмий бўлим мудирлиги вазифасидан олиб ташланди. Мактабда ўқув-тарбия ишларини яхшилаш тадбирлари белгиланди».

ИБРАТ

ЖАМОАТЧИ — ФАХРЛИ НОМ

Колхоз қишлоғи бирдан яшариб кетгандай бўлди. Катта йўл четларида ғарам қилиб қўйилган тартибсиз босиб ташланган ғўзапоя, хас-хашак, ўтин-чўплар йиғиштириб олинди. Ариқ бўйларида гулзорлар ташкил этилди; дарахтлар буталиб, иморатлар оқланди. Кўрибсизки, ҳамма ёқ озода бўлди-қолди...

Бу ишларни қилган олиҳимматлар ким?

— Бу хайрли ишга колхоз тузумининг ветеранлари — кексалар советининг аъзолари бош-қош бўлдилар, — дейди колхоз партия ташкилотининг секретари ўртоқ Тилов Баҳромов, — бундан 35 йил бурун Сурхондарёга Фарғонадан кўчиб келган бир группа тажрибали деҳқонларни уюштириб, хўжалик тузган Жумабой ота Пирназаров кексалар советига раҳбарлик қилади.

Нуроний отахон билан суҳбатлашдик. У катта ва ажойиб ҳаёт йўлини босиб ўтган. 1930 йилда Йўлдош ота Охунбобоев бошчилигида тажрибали пахтакор сифатида Сурхондарёга келиб «Телпакчинор» ботқоқликларида колхоз тузган, бу хўжаликни «Янги рўзғор» деб атаган ва ўша ерда чорак аср оғишмай раислик қилган одам ҳам шу киши.

— Жамоатчилик иши — кўнгилочар иш, — дейди суҳбатда Жумабой ота, — советимиз аъзолари ҳар бир хонадонда мевали боғ, узумзор, гулзор бўлиши ҳақида ҳам кўп қайғуради, қишлоғимизни кўкаламзорлаштиришга ўзимиз бош бўлдик.

Ободончилик — кекса колхозчилар жамоатчилик асосида бажараётган ишнинг атиги бир қисми экан. Бу ерда турмуш маданиятини юксалтириш, ёшлар тарбияси, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш каби муҳим ишлар ҳам кексалар советининг эътиборидан четда қолган эмас.

Сариосиё районидаги «Янги рўзғор» колхози кексалар советининг ибратли ишлари, ажойиб ташаббусларини ҳамма жойда кенг ёйса арзийди. Афсуски, район ижроия комитети бу ишга етарли аҳамият бермаяпти. Мана, Жарқўрғоннинг энг илғор, энг бақувват, энг донгдор хўжалиги, — «Меҳнат—роҳат» колхози қишлоғи ичидан кесиб ўтган марказий йўлдан борамиз. Йўлнинг ҳар икки четида қурилган планли, шинам уйлар олдига ғўзапоя, ўтин-чўп ғарамлари уйилиб ташланган. Деворлар оқланмаган.

Ҳар икки томонга босилган ўтин, ғўзапоя ғарамларидан кенг асфальт йўл шу қадар торайиб қолганки, қаршидан келаётган транспорт тўхтаб туришга мажбур. Бунинг устига чиройли уйлар, обод колхоз посёлкаси кўримсиз, хунук, ифлос. Айрим уйларнинг томи устига босиб ташланган хашак, ёнтоқ, тут чивиқлари бутун борлиқнинг кўркини бузиб турибди.

Бундай кўнгилсиз манзарани областнинг бошқа колхоз қишлоқларида ҳам учратиш мумкин. Энг илғор, энг обод ҳисобланган хўжаликларнинг кўпчилигида ана шу «кўз илғамас» икир-чикирларга эътибор берилмаётгани, етарли қунт қилинмаётгани таажжубга солади, кишини.

«Янги рўзғор»лик кексаларнинг хайрли, олиҳиммат ишлари бошқаларга ҳам ибрат бўлса, Сурхондарёнинг барча колхоз-совхоз қишлоқларида кенг қанот ёйса қандай ажойиб иш бўлар эди! Бу фикрга область ижроия комитетидаги ўртоқлар ҳам қўшилса керак.

А. ХАЛИЛОВ,

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Адабиёт ва санъат саҳифаси

Суратда: доирачи Қаҳрамон Дадаев.

ЁШ ТАЛАНТЛАР

ДОЙРАЧИНИНГ ДОВРУҒИ

Фараз қилингки, сиз Совет Иттифоқи халқ артисти Мукаррама Турғунбоева раҳбарлигидаги «Баҳор» Давлат халқ рақс ансамблининг концертини томоша қилиб ўтирибсиз. Лобар қизлар дойранинг жарангли садоси остида шўх рақсга тушмоқдалар. Дойра овози дам пасайиб, дам юқорилаб шилдираб оқаётган жилғалар, баъзан эса момақалдироқ гумбурлаши, дарёдаги сув тошқини, тошларнинг бир-бирига урилиши сингари табиат лавҳаларини киши кўз ўнгида гавдалантиргандек бўлади. Дойрани бундай «тилга киргизиб» чаладиган ким экан, деб ўйларсиз. Бу ёш, талантли санъаткор Қаҳрамон Дадаевдир.

Қаҳрамон Дадаев ўрта мактабда ўқиб юрар экан, 1947 йилдан бошлаб, шаҳримиздаги В. И. Ленин номли пионерлар саройининг ҳаваскорлар тўгарагига қатнай бошлади. Бу ерда у ўз тенгқурлари — кичик раққосаларга биринчи марта дойра чалиб жўр бўлди. Ана шундан бошлаб Қаҳрамон бу касбни ниҳоятда севиб қолди. Ундаги интилиш, санъатга бўлган муҳаббат уни 1954 йили Эстрада театри қошида ташкил этилган «Баҳор» ансамблига олиб келди. Орадан бир йил ўтмай, 1955 йилда ёшлар ва студентларнинг Варшава шаҳрида бўлиб ўтган фестивалида қатнашди ва дипломини олишга мушарраф бўлди.

1957 йилда Совет Иттифоқи халқ артисти, ўзбек рақс санъатининг фахри Мукаррама Турғунбоева раҳбарлигида «Баҳор» Давлат халқ рақс ансамблининг ташкил этилиши бошқа кўп умидли ёш санъаткорлар қатори Қаҳрамон Дадаев ҳаётида ҳам катта воқеа бўлди. У ансамблнинг етакчи дойрачиси сифатида танилди. Шу йили Ватанимиз пойтахти Москвада бўлиб ўтган ёшлар ва студентлар фестивалига қатнашган Қаҳрамон фестивалнинг халқ чолғу асбоблари конкурсида ўз санъатини намойиш қилиб, фестиваль лауреати унвонини олди.

Фестивалдан сўнг яна бир масъулиятли сафар — Англия сафари турар эди. Совет санъаткорларининг катта группаси қатнашган бу гастроль сафарга Ўзбекистондан рақкоса Севилья Тангуриева ва дойрачи Қаҳрамон Дадаевлар боришди.

1964 йилнинг охирларида Қаҳрамон Дадаев республикада хизмат кўрсатган артист, «Баҳор» Давлат халқ рақс ансамблининг талантли рақкосаси Раъно Низомова билан биргаликда Япония пойтахти Токио шаҳрида бўлиб, у ерда жаҳоннинг турли мамлакатларидан олимпиа мусобақаларига келган машҳур спортчиларга, япон халқига қатор томошалар кўрсатишди.

Яқинда «Баҳор» Давлат халқ рақс ансамбли Африка бўйлаб қилинган 60 кунлик сафаридан қайтиб келди. «Баҳор» Африканинг олти мамлакатида бўлиб, озодлик шамоли эсаётган Африка қитъаси халқларини ўз санъати билан мафтун этди.

Қаҳрамоннинг ижрочилик маҳорати эндигина гуллаб-яшнаб, ижодий камолат сари юксалмоқда.

Э. МУСАЕВ.

ШУКРУЛЛО

АЛЛАЮ АЛЛА

Мен онаман — сени туққанман,
Менман сени яратган дунё.
Ленин сени кўрган кунимдан
Сенинг ўзинг мен учун гўё
Янги олам бўлиб кўриндинг,
Азиз одам бўлиб кўриндинг.
Аллаю алла!

Болажоним, сен туғилган он
Қувончимнинг йўқ эди чеки.
Назаримда шу ёруғ жаҳон
Бўлган каби бирдан меники,
Шодлик, бахтим туғилди дедим,
Жон роҳатим туғилди дедим.
Аллаю алла!

Сенсиз кунни демадим кундек,
Азиз билдим сени кўзимдан.
Шикаст етса жонингга жиндек,
Минг сирқироқ сездим ўзимда...
Бир зирапча сенга кирганда,
Бағрим ёнди қиргич киргандай.
Аллаю алла!

Сенсиз кирмас қулоғимга куй,
Товушларинг мен учун оҳанг.
Сенсиз файзин йўқотади уй,
Сенсан менинг юзларимга ранг.
Уйим, куйим, ёруғ юзимсан,
Йўқ, жонимсан, менинг
ўзимсан.
Аллаю алла!

Гарчи менга жон бўлмасанг
ҳам.
Фироқингни кўрмайин, қўзим!
Кўзларимга кўз бўлма,
лекин,
Йўлларингга термултма
кўзим,
Умид билан туғдим, омон бўл!
Чин инсон бўл, замонга жон
бўл!
Аллаю алла!

ЯПРОҚЛАР...

Айтинг, нечун субҳидам
Кипригингиз ёшланар?
Янги кунингиз шабнам —
Йиғи билан бошланар?

Нега тонг чоғи қуёш
Бош кўтаргач парқудан,
Кўзингиздан кетиб ёш —
Асар қолмас қайғудан?

Бир-бирингиз туртишиб,
Нечун чапак чаласиз?
Рақсга тушиб кулишиб,
Кўкка назар соласиз?

Ё қуёшга қалбингиз
Бўлган эдими мафтун?
Висолни кутиб бедор
Кўз ёш-ла ўтдими тун?

Мукаррама МУРОДОВА,
Андижон.

Сув қиссаси

Чингиз Айтматов

Шу заҳоти сувчилардан бири уни ўз кетмони билан тўсиб қолди, кетмонлар бир-бири билан тўқнашиб, қоронғида олов учқунлари чақнади. Сувчилар кўплашиб Қоратойни босиб қўлидаги кетмонини тортиб олишди. Қоратой шунда ҳам тинчланмасди. У олдида турган одамларни боши-кўзи демасдан сола бошлади. Бошқалар уни ушлаб қўлини орқасига қайиришган эди. Қоратой қўлдан чиқиб кетиб, икки-уч қадам нарига бориб йиқилиб тушди. Бироқ яна ўрнидан тура солиб, қутурган ҳайвон каби олишиб кетди.

Ҳангу манг бўлиб қолган Хонимгул тили калимага келмай, мажоли қуриб, ўша ўтиргани бўйича ўтириб қолди.

— Вой, бу қандай мудҳишлик! — деганича Хонимгул муштлашаётганларни ажратмоқчи бўлиб, ўзини уларнинг орасига отди. Гандираклаб ҳолдан кетган Қоратойнинг олдини тўсиб, уни ураётган одамлардан ҳимоя қила бошлади:

— Қўйинглар, садағанг кетайлар, ҳой, бу нима қилганларинг, бола бўляпсизлармн, қўйиб юборинглар! — деб Хонимгул йиқилиб-сурилганича Қоратойни ажратиб олишга талпинарди. Кўзига қон тўлиб, жон талвасасида олишаётган Қоратой аёлига бўй бермай, уни қайта-қайта силтаб ташлади. Шунга қарамай Хонимгул ўзини қоронғида муштлашиб ётган оломон орасига отиб сувчиларга ялиниб-ёлворди:

— Қўйсаларинг-чи, айб сизларда эмас... Қўли билан қилган, боши билан жавоб беради. Бунга Қоратойнинг ўзи жавоб берсин, сизлар кетаверинглар... Кетинглар ҳозир... Урманглар деяпман!

— Ҳой, уришни ким бошлади? Унинг ўзи эмасми?

— Бошлаган бўлса, бошлагандир, ўчларингни мендан олинглар, ундан кўра, мени уринглар.

— Нега сени урар эканмиз... Ҳозир кетамиз, бу ерда ётиб қоладиган одам йўқ. Бироқ биз буни шу бўйича оқибатсиз қолдирмаймиз. Тегишли жойда гапиришиб оламиз... Кўрамиз! Ҳали парторг, правлениенинг олдига ҳам борамиз! — деганча сувчилар кетмонларини елкаларига ташлаб, овулга томон йўл олишди.

Қоратой бўғиқ овоз билан:

— Тўхта! Орқага қайтинглар, ҳозир қайтинглар! — деб бўйнига осилиб олган Хонимгулни судраб, улар томон интиларди.

Сувчилар тўхтамади, унга жавоб ҳам қилишмади. Бир оздан сўнг улар қоронғида кўздан ғойиб бўлишди.

Боядан бери олишавериб ҳолдан кетган Қоратойнинг эси оғиб, бутун вужуди титраб-қалтираб, қўллари латтадай шалвираб қолган эди.

Табиат одатдагидай тинч, ўз маромида, унинг осудалигини фақат гўё биргина нарса — ариқнинг шариллаб оқаётган суви бузмоқда эди. Кичкина камарчадан куч билан отилиб чиқаётган сув сой бўйлаб шарқираб оқмоқда. Қоратой бошини қуйи солиб, ўртаниб ётган юрагини тўхтатолмай, энтикиб, оғир нафас оларди. Унинг «дик-дик» ураётган юраги куёвини қучиб турган Хонимгулга гўё ўз қалбидек аниқ сезилиб турарди. Мана, сув сўнгги тош ва чимларни ҳам суриб оқизиб бормоқда. У ўчакишгандай, аввалгисидан ҳам кучлироқ шовилламоқда.

— Буни мен ёлғиз ўзим учун қилдимми? — дерди Қоратой ўз-ўзича, кимга юзланишни билмай. — Йўқ, колхозни деб қилдим... Сув бўлмаса... Экин майдони йилдан-йилга кенгайиб бораётган бўлса...

Хонимгул куёвининг бу ҳолишини кўриб, юраги товланиб кетди:

— Ҳечқиси йўқ, Қоратой, кўп хафа бўлаверма! — дерди Хонимгул куёвининг қулоғига шивирлаб.

Қоратой бир хўрсиниб олди-да, Хонимгулнинг қўлларини ажратиб олиб, уни нарига итариб юборди.

— Кет бу ердан! — деди у зарда билан қаҳри келиб. — Кўзимга кўринма, йўқол!

Хонимгул бирон нарса демасдан жимгина қайрилди-да, одимлаб кетди. У юриб борар экан, йўл-йўлакай қуврайларнинг бошини чимчиб, уларнинг аччиқ донларини кафтида уқалаб, ерга сепиб борарди.

Ёлғиз қолган Қоратой яна бир оз ўтирди-да, сўнг тўғонни кўзлаб юриб кетди.

5.

Тонг ҳам ота бошлади. Тоғ ён бағирларига ўрнашиб олган паға-паға енгил булутлар уйқудан секин-аста бош кўтара бошлади. Қоратой бўлса ерда чалқанча тушиб ёлғиз ўзи ётарди. Тоғ у ерни қучоқлаб оларди.

Ер ҳаммасини тушунади, одамнинг севинч-қувончига ҳам, қайғу-аламига ҳам шерик бўлиши, ўз бағрига сингдириши мумкин. Мана ҳозир ҳам чуқур хаёллар оғушига чўмиб, ўтган воқеани эслаётган Қоратойнинг ҳамма ҳис-туйғуларини сезаётгандай, секин-аста ёришиб келаётган тонг шуъласи ер бетига тўшалиб, юқоридан эсаётган майин шабада йигитнинг зирқираб-қақшаб оғриётган танаси, кавариб кетган қўллари узра гирдикапалак бўларди. Қоратой ётган жойга кимдир биров шарпасиз яқинлашиб келдида, унинг ёнига ўтириб Қоратойнинг бошларини, кифтларини силай бошлади. Бу илиқ қўллар Қоратой учун ғоят яқин, ғоят ёқимли туюларди. Қоратой заррача бўлсада, кўзғалишдан қўрқарди: гўё сал қўзғалса бу оромбахш лаҳза, жон ато қилган бахт қуши парвоз қилиб, учиб кетиб, иккинчи марта қайтиб келмайдигандек бўлиб туюларди.

«Қадрингга етмадим, Хонимгул, — деб ўйларди йигит. — Сенинг табиатингни тушунмасдан пастлик қилдим. Кечир мени, юзингга қандай қарайман энди. Бахт-толе деган нарса фақат уйда, ўчоқнинг бошидагина эмас, балки эл билан, коллективнинг меҳнати билан чамбарчас боғлиқ эканини ўзинг ҳам тушунган бўлсанг керак...».

— Қоратой, ўрнингдан тур, Собирбек келяпти! — деб шивирлади Хонимгул. Қоратой бошини салангланиб ўрнидан турди.

— Ма, далада қолиб кетибди, бошингга кийиб ол, — деб Хонимгул унга қалпоғини узатди. Қоратойнинг чангга ботган уст-бошини қоқиб, кўйлагининг йиртилган жойларини тўғрилаб, кистириб қўйди.

— Мен уйга кетаверайин, сен кейин борарсан... Отинг қўрғоннинг нариги ёғида тушовли юрибди, — деди Хонимгул кетиб бораётиб.

Собирбек ариқни ёқалаб секин келаётган эди. У баъзан узангига оёқларини тираб, отининг жиловини тортиб, атрофга назар ташлаб борарди. Балки, у янги ариқнинг қаердан тушишини мўлжаллаб юргандир.

Қоратой жимгина қараб турарди.

Дўст олдида жавоб беришдан кўра душман қўлида ўлган яхши эмасми?

Қирғизчадан Асил РАШИДОВ таржимаси.

1) Боши газетанинг 23, 24, 25 ва 26 июнь сонларида.

ЗАРАФШОН БАРНОСИ

Олмазор қишлоғимнинг
Тахтиравон йўлларидан —
«Оқ олтин» ташийман эл хирмонига.
Пахтазор чеварининг
Ўргилай қўлларидан!
Учиб боргим келади унинг ёнига.
Машинам елкасига
Халқ бойлигини ортмоқлаб,
Ғизиллаб бораман дарё бўйидан.
Бир севги учқунини
Қалбим тўрида сақлаб,
Тўлғанаман ўша қизнинг қўйида!
Ёнидан ўтарканман,
Орзиқади юрагим.
Аммо, у қиз қилмайди парво!
Шаҳлоларига боқсам —
Қанот қоқар тилагим,
Бир нигоҳ қилсангчи, қомати зебо!
Наҳотки,
У эшитмас машинам овозини?!
Ҳар ўтганда қасддан бераман сигнал.
Лекин, сира кўролмай —
У ғўзалининг нозини,
Интизори бўлиб кетаман ҳар гал...
Ҳар куни шу пайкалда
Пахта теради у қиз!
Кокилларин ўйнаб, тортқилар шамол.
Ҳамон ўша қайсарлик,
Ҳамон менга парвосиз,
Бағримнинг ёнганин билмас эҳтимол!
Ҳар кун ўтавераман шу йўлдан,
Шу соҳилдан!
Ўша ғазалимни ҳар кун куйлайман.
Зарафшоннинг шу барносин
Севаман дилдан,
Токи менга қарамаса қўймайман!

Душан ФАИЗИИ.
Самарқанд.

СЕН КАТТАМИ ЁКИ МЕН?...

«Сен каттами ёки мен катта?»
Чуғурлашиб ўлчашардик бўй.
Баҳслар «жанг»га айланиб ҳатто
Ёқавайрон бўлардик шу кўй.

Муаммо ҳал бўлмасди, ҳайҳот!
Тўқнашардик хоҳ эрта, хоҳ шом.
Шу важданми, уйда ҳам бот-бот
Қулоқчўзма этарди давом...

Бугун эса қошингда туриб,
Ҳаяжонда ўй сураман жим.
Сен ўшами, болаликдаги
Менинг қайсар ва ғўр рақибим?

Не хаёллар кезар бошингда,
Қувноқ боқмоқ бўлсанг-да гарчанд?
Ўнг кафтингни қўйиб қошингга,
Боқиб қолдинг далангга ўйчан?

Ҳа, сезаман, ҳар бир толага
Қуёш нури ила муштарак
Муҳаббатинг, меҳринг, идрокинг,
Қалб кўринг ҳам сингиши керак!

Айт-чи, пахтанг ҳароратидан
Баҳрасиз бир кимса қолдими?
Шеърим билан мен ҳам бир дилни
Худди сендек илитолдимми?

Боз қўзғолса ўша «муаммо»
Таъзим ила дейман албатта.
Ушбу баҳсда енгилдим тамом,
Дўстим, ўзинг экансан катта!

Охунжон ҲАКИМОВ.

ДАЛАЛАРГА ҚИЛАЙЛИК ТАЪЗИМ!

Далаларни йўқлаб қўяйлик,
Қиш бошламай мастона базм.
Юр, шаҳарнинг эркаси Лайли,
Далаларга қилайлик таъзим!

У ерда ёз кезмоқда ҳозир,
Балки йўқдир хандон лолалар.
Гул, булбуллар бўлмаса ҳамки,
Яшнаб турар тўкин далалар!

Юргил, эркам! Шаҳар бозорин
Ноз-неъматга тўлгани ҳаққи,
Сен кирганда бой дўконларнинг
Қучоқ очиб тургани ҳаққи.

Далаларни йўқламоқ майли
Бўлиб қолсин одат ва расм.
Юр, шаҳарнинг эркаси Лайли,
Далаларга қилайлик таъзим!

Муҳаммад АЛИ.

МУҒОМБИР ТУМШУҒИДАН ИЛИНДИ

(ТОШКЕНТ «РОМЭН» ТЕАТРИ ГАСТРОЛЛАРИ)

Капитон, Вася Темний ва Дашани ўз колхози билан қўшни, бир хил шароитдаги бошқа бир колхознинг муваффақияти сабаблари қизиқтиради. Бу сабабларни аниқлаш мақсадида, кўзбўямачилик бор эмасмикин, деган шубҳада ҳақиқатни аниқлаш учун улар кўчманчи қиёфасида қўшни колхозга келадилар. Бу ишнинг ташаббускори Капитон — муғомбир тумшуғидан илинади. Унинг қандай фош қилинишини билмоқчи бўлсангиз Ромэн театрининг «Лўлини алдаб бўлмайди» спектаклини кўринг. Рамз Бобожоннинг «Лўлилар» пьесаси асосида яратилган бу спектаклни Тошкент саҳнасида кўриб, унинг москваликларга манзур бўлганлиги бежиз эмаслигини билдик. Асарни С. А. Баркан ва РСФСРда хизмат кўрсатган артист В. Ф. Бизев саҳналаштирган.

Одамнинг одам тақдири учун қайғуриши, унинг истиқболи йўлини қалб нури билан ёритишга уриниши совет кишисига хос хислат. Шу хислат уни улкан зафарларга чорлайди. Москва Лўли театри — «Ромэн»нинг «Лўлини алдаб бўлмайди» спектаклида аввало мана шу бебаҳо хислат талқин қилинган: Капитон, Вася Темний, Даша каби лўлилар ҳамон ўзларининг эскича урф-одатлари, касби-корларини қилиб юрганга ўхшаб кўринади Мансурга. Юрса юраверсин, менга нима, дейдиганлар ҳам учрайди ҳаётда. Мансур бундай дейдиганлардан эмас. У ўзинигина ўйлайдиган, ўзгалар учун қайғурмайдиган худбинлардан эмас. Бировлар ғамини еб куйиб-пишадиган, бировларнинг нурли тақдири учун курашадиган, инсоний севгисини ижтимоий тақдир учун курашда оқлайдиганлардан. Лўлилар шу ҳолда юраверсалар, шундай дарбадар кезиб зарарли расм-русумларни давом эттираверсалар оқибати нима бўлади? Улар ўтроқлашиб ўзлари ва омма учун фойдали меҳнат қилса бўлмайдими? Колхозчи йигит Мансур лўлиларга шу саволлар нуқтаи назаридан ёндошади, шу саволларга жавоб излайди. Шу йўлдан бориб Капитон ва Вася Темний билан тўқнашади. Бу тўқнашувда, энди ундагина эмас, унинг «рақиб»ларида ҳам ички кураш алангаланади. Чунки «рақиб»лар — Капитон, Вася Темний ва Даша аслида у кўриб билиб тургандек кўчманчи эмас, балки лўлилар колхозининг пешқадам вакиллари.

«Лўлини алдаб бўлмайди» персонажларининг деярли ҳаммаси асосан ижобий қаҳрамонлардан иборат. Шундай экан, автор кимдан кулмоқчи? Комедияда кулги ҳукмрон бўлиши керак-ку? Ҳа, шундай. Мазкур асар кулги руҳи билан суғорилган. Лекин унда сатирик шахс йўқлиги сабабли, мавжуд кулги ҳам заҳархандалик характерида эмас, аксинча қувноқлик, хушчақчақлик руҳида. Комедияда мана шундай ҳаётбахш юмор билан нафис ва нозик, майин ва ёқимли лирика ҳукмрон. Унда ижобий қаҳрамонларнинг инсон тақдири учун кураш ҳисси, лирик кайфияти, инсоний муҳаббат туйғуси енгил, қувноқ кулги, ҳаётий юмор воситасида очиб берилади. Асарнинг юмористик руҳини оширишда, айниқса, Ҳожи, Файзи хола, Капитон, Вася Темний ва Вася Светлий персонажлари муҳим роль ўйнайди. Моҳир артистлар — Р. Б. Ташкентский, О. Е. Янковская, В. Ф. Бизев, В. И. Туманский ва П. П. Светлов ижросида анча жонли, ҳаётий чиққан бу персонажлар асосий ижобий қаҳрамонлар характерини очишга хизмат қилади. Чунончи, Файзи холанинг ўғлини яхши қизга уйлантириш ташвишида куйиб-пишиб юриши, фол очириши, келинликка лўли қизни раво кўрмай, қаршилик кўрсатишга уриниши — меҳрибон, мушфиқ онанинг, онгида эскилик сарқитлари мавжуд холанинг ҳаётий образини жонлантиради. Бироқ Дашанинг бўлажак қайнонаси Файзи хола қаршилигига учраши натижасида юз берадиган ҳолатлари, чуқур руҳий кечинмаси, алами, изтироби, ўз-ўзи билан руҳий кураши саҳналарини етарли, ҳаққоний ҳал қилиб берилган деб бўлмайди. Бу ўринда драматург ва режиссёр жиддийроқ ўйлаши керак бўлади.

Комедиянинг ўзига хос ижобий томонларидан бирини Зуҳранинг автор вакили сифатида, мактублари воситасида воқеани бошқариб боришида кўрамиз (Зуҳра ролида Л. А. Боброва яхши ўйнайди). Зуҳра воқеани оддий баён қилувчи, бошқарувчигина эмас, у кези келганда воқеа дарёсида ўзи ҳам сузади, ҳаракатлар йўналишига ўрни билан аралашиб, таъсир кўрсатиб ҳам туради. Бу ўзбек қизининг лўли қизга содиқ дугоналарча муносабати одам-одамга дўстлиги қушининг бадиий тимсоли сифатида гавдаланади. Зуҳра — қаҳрамонларнинг муносабати, суҳбати, мунозараси ва курашини изчил кузатиб, одил баҳолаб, изоҳлаб бориш орқали улар фаолиятининг маъноси ва моҳиятини англашимизга ёрдамлашади.

Талантли композитор С. М. Бугачевский образлар характери, психологияси, ҳолати, ҳаракатини очишга хизмат қилувчи, томошабин қалбига чуқур кириб борувчи ёқимли, ширали, оригинал куйлар яратган. Спектакль декорацияси жонли, ҳаётий. Воқеа юз бераётган Мирзачўл ерларини, хонадонларини, одамларини кўргандай бўламиз.

«Ромэн» театрида «Лўлини алдаб бўлмайди», Муқимий театрида «Зуҳранинг мактублари» номи билан саҳналаштирилган «Лўлилар» пьесаси драматург ва театрлар ижодида муҳим воқеадир.

Баҳодир ҒУЛОМОВ.

КУЛ БЎЙИДА. И. Глауберзон фотоэтюди.

ҚЎЧҚОР АКАМНИНГ МУШТЛАРИ

ҲИКОЯ

Оҳ, оҳ, оҳ, заб мушт едим-да! Кифтимда ҳалиям оғриғини... э, узр, мазасини сезяпман. Қани энди шунақа муштлардан кунда бўлмаса ҳам, кунора еб турсак! Э, ўлганинг яхши, мушт еб мақтангандан кўра, деяётгандирсиз ичингизда. Энди, биродар, муштнинг ҳам ҳар хили бўлади-да. Агар, масалан, уч яшар ўғилчангиз жағингиз аралаш лунжингизга бир мушт тушириб, «ада от бўлинг, минаман» — деса, не, ўғилчамга куч кириб қолипти, молодес, отасининг боласи деб, суюнасиз. Ўзингизни паққа ерга ташлаб «от» бўласиз.

Ёки масалан, мана ман кечагина еган муштни олиб кўрайлик. Бунақа мушт ейишга ҳар ким ҳам муяссар бўлавермайди. Фақат бизга ўхшаган ови юрган йигитлар ейиши мумкин. Сизни хуноб қилмай, бир бошдан гапириб бероқолай. Бундай бўлди:

Ўзи аксига юради-да, келиб-келиб, худди футбол бўладиган куни эрталаб бошлиғимиз Қўчқор ака олдиларига чақириб «зарур топшириқ чиқиб қолди, ҳозир командировкага жўнайсан», —деб қолсалар бўладими.

Уни баҳона қилдим, буни баҳона қилдим, қани кўнсалар, «Борасан» деб туриб олдилар. Бошлиқнинг гапини қайтариб бўлмайди, хўп дейишга мажбур бўлдим.

Қўчқор аканинг кабинетидан аччиқ гармдори чайнагандек, башарамни буриштириб алам қилиб чиқдим. Ўлганнинг устига кўмган деганларидек, хонадаги ҳамкасбларим ҳолимни кўриб баттар мазах қилишди. Биттаси «бугун жуда зўр ўйин бўлади-да» деса, иккинчиси «Яшининг ўзини кўрар эканмиз-да» дейди. Биттаси бўлса, башарамга қараб куйдирган калладек нуқул тиржаяди. Яна биттаси йиғламсираб «стадионга олинган билет ҳам куйиб қоладиган бўлди-да» дейди.

Тезроқ қочиб қутулмасам, чиндан ҳам хўрлигим келиб йиғлаб юборадиганман. Хайр ҳам демай чиқиб кетдим. Кетимдан яна биттаси ҳазил қилдими, гурр этиб кулги кўтарилди.

Уйга бордим-да майда-чуйдамни йиғиштириб, йўлга тушдим. Аэропортга борсам, ўзи аксига юради-да, самолётлар ҳам тайёр экан, кассир қиз жилмайиб: «нечта билет керак» деб турибди. Энсам қотиб, чўнтагимни ковлаётган эдим, бирдан миямга яхши фикр келиб қолди. Дангал, кечқурун футболдан кейин кетаман, деб қарор қилдим. Тўғрида, ким билиб ўтирибди. Шартта кечки рейсга билет олиб, уйга жўнадим. Кун бўйи уйда оёқни узатиб маза қилиб ётдим.

Кечга яқин, стадионга бордим. Борсам, стадионнинг дарвозаси ёнида тумонат одам. Бир оз кутишга тўғри келадиган.

Ўзи аксига юради-да, бундай орқамга қарасам, узоқдан савлат тўкиб Қўчқор ака келяптилар. Ўзимни қаёққа уришни билмай қолдим. Стадионга кириб улгиролмайман, дарвоза олдида одам ғиж-ғиж, тезроқ кириб кетишнинг сира иложи йўқ. Бу ёқда Қўчқор ака яқинлашиб қоляптилар. Уддабурон йигитлардан эмасмизми, дарров ҳийла ишлатдим: шартта четга чиқдим-да, баланд овозда: кимга билет керак, деб сўрадим. Зум ўтмай, атрофимни йигирматача одам ўраб олди. Ҳозир-ҳозир топаман, деб чўнтакларимни пайпаслай бошладим. Кўзим билан эса одамларнинг орасидан Қўчқор аканинг ўтиб кетишларини кузатиб турибман.

Ниҳоят, ўтиб кетдилар. Енгил тортдим. Энди одамларнинг орасидан чиқиб кетаман десам, қаёқда, важоҳатлари ёмон, «Сотасан билетингни» — деб қўйиб юборишмаяпти. Қарасам, билет билан бирга қўлимни ҳам суғуриб олишадиган. Ёмғирдан қутулиб, қорга тутилибман. Секин тиржайдим-да:

— Билетим бор-у, лекин стадионга эмас, театрга. Ким олса, марҳамат, — дедим.

Ҳаммаси тарқаб кетди. Шундай қилиб, эсон-омон қуршовдан қутулиб, стадионга кириб кетдим. Жойимни топиб ўтирдим.

Ўзи аксига юради-да, бир маҳал олдимдаги бўш жойга Қўчқор ака келиб ўтирсалар бўладими. Тасодифни қарангки, жойимиз ёнма-ён экан. Ер ёрилмади-ю, кириб кетмадим.

— Ҳа?! — дедилар Қўчқор ака маънодор қараб.

Сўрашганларимми, савол берганларимми бу, ажратолмадим.

— Эрталабки самолётга илина олмадим, кечқурун учаман, мана, — дедим-да, самолётга олган билетимни кўрсатдим.

— Ҳм-м, — деб қўйдилар Қўчқор ака.

Гуноҳимдан ўтганларими бу, йўқми, ажратолмадим.

Игнанинг устида ўтиргандек, ўтирибман. Гапирай десам, гап тополмайман. Ичим ўзидан-ўзи шув-шув этиб кетяпти. Ҳадеб жим ўтиравермаслик учун:

— «Пахтакор» бугун ютса керак, — деб қўйдим.

Қўчқор ака ғалати қилиб башарамга қараб қўйдилар. Қарашларидан, «Ҳа, ютади» демоқчи бўлдиларми, ёки «йўқ, ютқизади» демоқчи бўлдиларми, ажратолмадим. Ноқулай аҳволдан қутулиш учун:

— Ҳа, албатта, олдиндан айтиш қийин, — деб ғулдираб қўйдим.

Ниҳоят ўйин бошланди. Яхши бўлди, ўйинга чалғиб, одам ўзини сал эркинроқ тутади. Шундай бўлса ҳам, кўзимнинг қири билан бошлиқнинг қовоқларига қараб-қараб қўяман. Тумшайиб ўтирган одам ўйин бошлангандан кейин секин-секин очила бошладилар. «Югур», «Ошир», «Ур» — деб ғулдираб ҳам қўядилар.

Ўйин жуда қизиқ бўлди. Ишқилиб, айтинг-айтинг, «Пахтакор» ютсин деб ўтирибман. Агар ютқазиб қўйса, бошлиқнинг кайфлари бузилиб кетади-да. Бошлиқнинг кайфи бузилганда эса, ўзингиз биласиз, унинг қўл остидаги одамларнинг шўри қурийди.

Бир маҳал битта ўйинчимиз тўпни рақибга бериб қўйган эди, Қўчқор ака «э, лапашанг!» деб қичқириб юбордилар. Мен пайтдан фойдаланиб қолдим: сапчиб ўрнимдан турдим-у, овозимнинг борича бақириб, бояги лапашанг футболчини болохонадор қилиб роса... Хуллас, билмадим қанча бақирардим, яхшиям орқамдан биттаси секин елкамдан тутиб: «Упкангизни босиб олинг, муллака!» деб ўтқазиб қўйди.

Энг қизиғи, «Пахтакор» гол урганда бўлди. Гол бўлганда пурвиқор, серсавлат Қўчқор ака ўринларидан иргиб туриб кетдилар. «Бопладн» деб қичқирдилар-у, кифтимга боплаб мушт туширдилар. Ишқилиб, бахтимизга, омон бўлсинлар-у, бошлиғимиз ёмон забардаст одамлар-да. Энди мушт қурғур ҳам гавдага қараб бўлади-да, муккам билан тушишимга сал қолдим. Лекин, сир бой бермадим. Чидамли йигитлардан эмасмизми, кўздан ёш чиқиб кетган бўлса ҳам тиржайиб ўтиравердим.

Ўйин тугади. Стадиондан Қўчқор ака билан бирга чиқиб кетдик. Хайрлашиш олдидан Қўчқор ака командировкага яхши бориб келишимни тиладилар. Сўнг:

— Энди, мулла Нажибилло, бундан буён футболга доим бирга келсак, шунақа гаплашиб ўтирардик, — дедилар.

— Жуда яхши бўларди, — дедим нима учундир кифтим зирқираб қўйди.

Олдинда қанча-қанча ўйинлар, қанча-қанча голлар бор. Омон бўлсак, ҳали Қўчқор акамнинг муборак муштларини жуда кўп еймиз.

Бошлиқ билан яқин бўлишга, у кишининг мўътабар муштларининг оғриғини, э, узр, мазасини тотишга эса, ҳамма ҳам муяссар бўлавермайди. Мана, ҳалиям кифтимда мазасини сезяпман, жонивор, зирқ-зирқ этади-я, оҳ-оҳ-оҳ!

Фарҳод МУСАЖОНОВ.

«ГУЛШАН» КОНЦЕРТЛАРИ

Тошкентда, Максим Горький номли маданият ва истироҳат боғининг ёзлик театр биносида Тожикистон Давлат эстрада ансамбли — «Гулшан»нинг концертлари зўр муваффақият билан ўтмоқда. Томошабинлар ансамблнинг бадиий раҳбари, Тожикистон ССР халқ артисти Лайло Шарипованинг ашулаларини зўр қизиқиш билан тингламоқдалар.

«Гулшан» артистлари Ўзбекистонда анчадан бери меҳмон бўлиб турибди. Ансамблнинг Фарғона водийсида берган концертлари ҳам катта муваффақият билан ўтди.

Пойтахтда «Гулшан» концертига қизиқиш ниҳоятда катта. Томоша зали лирик ашулачи Лайло Шарипованинг ёқимли овозини эшитиш учун келган санъат шинавандалари билан тўлмоқда. Лайло Шарипова ижро этган совет композиторларининг, чет эл шарқи мамлакатларининг ашулалари томошабинларга катта завқ бағишлаётир.

«Гулшан»нинг ҳали йўли узоқ. У Тошкентдаги гастролларини тугатгач, Самарқанд ва Бухоро шаҳарларида бўлади, сўнгра қардош Туркманистон ва Украина республикаларига йўл олади.

Суратларда: Лайло Шарипова куйламоқда. «Гулшан» эстрада оркестри.

А. Заблоцкий фотолари.

ИҚЛИМ ФАБРИКАСИ МОНТАЖ ҚИЛИНМОҚДА

АНДИЖОН, (ЎзТАГ). Наманғандаги шойи ва костюмбоп газлама тўқиш комбинатида машина-ускуналар монтаж қилина бошланди. Бир соатда бир юз йигирма минг кубометр ҳаво алмаштирадиган кондиционер ўрнатилмоқда. Бу кондиционер қиш фаслида ҳавони иситади, ёз фаслида совутади. Комбинатда чинакам иқлим фабрикаси пайдо бўлади. Республикада хизмат кўрсатган бинокор И. Исмоилов бошлиқ комплекс бригада кондиционерлар учун пойдевор ва майдончалар тайёрламоқда.

ХАЛҚАРО АҲВОЛ

ПЛАНЕТАМИЗДА

ЧЕТ ЭЛ ХРОНИКАСИ

⊙ ССCР билан Сурия ўртасида иқтисодий ва техника ҳамкорлиги тўғрисидаги битимга мувофиқ, Хомс шаҳрида Совет Иттифоқининг ёрдами билан азотли ўғитлар заводи қуриш ҳақида битимга киритилган илова имзоланди. Бу заводни қуришда Чехословакия ташкилотлари ҳам қатнашади.

⊙ Қоҳирада иқтисодий бирлик бўйича Ироқ — Миср комитетининг сессияси тамом бўлди. Бир қанча қарор ва тавсиялар қабул қилинди. Томонлар иқтисодий фаолиятнинг турли соҳаларида техника ахборотини айирбошлаш ва бир-бирларига мутахассислар юбориб туриш ҳақида келишдилар.

⊙ Шу йилнинг март ойига қадар Рим аҳолиси 2 миллион 427 минг кишидан иборат эди.

⊙ 1964 йилнинг 31 декабрига қадар Бельгия аҳолиси 9 миллион 428 минг 100 кишини ташкил этди. Бельгиянинг пойтахти Брюсселда 1.057.923 киши яшайди.

⊙ Англияда 1964 йилнинг октябридан бошлаб 1965 йил май ойининг ўрталаригача тирикчилик 4,2 процент қимматлашди.

⊙ Космосни тинч мақсадларда ўзлаштириш юзасидан автоматик контроль системаларини қўлланиш ҳақида Норвегиянинг Ставангер шаҳрида ўтказилган биринчи халқаро конференция ўз ишини тамомлади. Конференциянинг ишида совет олимлари ҳам қатнашдилар.

⊙ 24 июнь кечқурун Американинг Жортаундаги консулхонасида портлаган бомба 15 минг долларлик зарар етказди. Консулхонанинг кутубхонаси тамомила вайрон бўлди. Консулхона кутубхонасида бўлган бир ходим яраланди. Бу билан шу хафта ичида учинчи марта бомба портлатилди.

⊙ Польша билан Франция ўртасида 5 йилга мўлжалланган янги савдо битими Варшавада тузилди. (ТАСС).

СССР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИДА

СССР Ташқи ишлар министрлиги шу йил 24 июнда Канаданинг СССРдаги элчихонасига нота топшириб, Канадада яшириниб ётган ҳарбий жиноятчи Купякни Совет маъмурларига топширишни иккинчи марта талаб қилди.

Фашистлар оккупацияси даврида Львов области территориясидаги бандитлар группасига бошчилик қилган Купякнинг фармойиши билан ва унинг раҳбарлигида тинч совет гражданлари ўлдирилган, отиб ташланган ва талан-ган.

Нотада айтиладики, Канада маъмурлари тутаётган позиция Совет томонини ажаблантирмоқда. Канада маъмурлари «Канадада ҳарбий жиноятчини тутиб беришга имкон берадиган бирон бир қонун йўқ» деган баҳона билан ҳақиқатда Купякни тутиб беришдан бош тортмоқдалар.

СССР Ташқи ишлар министрлигининг нотасида ҳозирги замон халқаро ҳуқуқига кўра тинчлик ва инсониятга қарши жиноят қилганларни жавобгарликка тортиш барча давлатларининг бурчидир, деб кўрсатилади.

Шоҳидларнинг берган гувоҳликлари, шунингдек нотага илова қилинган бошқа ҳужжатлар Купякнинг айбдорлигини исботлаб турибди.

Министрлик, дейилади нотанинг охирида, Канада маъмурлари бу масалани қайтадан кўриб чиқиб, одил судловни амалга оширмоқ учун Купякни Совет маъмурларига топшириш учун зарур чораларни кўрадилар, деб кутади. (ТАСС).

ЖАЗОИРДАГИ АҲВОЛ ТЎҒРИСИДА ИТАЛИЯ КОМПАРТИЯСИ РАҲБАРЛИГИНИНГ ФИКРИ

РИМ, 25 июнь. (ТАСС). Италия Коммунистик партияси раҳбарлигининг бугун «Унита» газетасида босилган резолюциясида бундай дейилади: Италия Коммунистик партиясининг раҳбарлиги Жазоирда рўй берган аҳвол муносабати билан ғоят ташвишланаётганлигини билдиради. Бундай шароитда, дейилади резолюцияда, демократик муассасалар ва Жазоир революциясининг ташкилотлари мустақил иш юритиш имконидан маҳрум этилди.

«Италия Коммунистик партиясининг раҳбарлиги,— деб таъкидланади резолюцияда,— Жазоир халқининг социализм йўлидаги ҳаракатни давом эттириши учун яна ўз бирлигини тиклай олишини истайди ва ҳозирги вақтда қамоқда ётган Бин Белла ҳамда миллий озодлик фронтида қатнашувчи бошқа активларнинг ҳаёти сақлаб қолинсин ва улар мумкин қадар тезроқ жамоат ҳаёти ва фаолияти билан яна шуғуллана бошласинлар, деган истагини изҳор қилади».

ЖАЗОИРДАГИ АҲВОЛ ТЎҒРИСИДА ҲАЙКАЛНИНГ ЁЗГАНЛАРИ

ҚОҲИРА. (ТАСС). Мисрнинг машҳур журналисти, «Алаҳром» газетасининг редактори Муҳаммад Ҳасанайн Ҳайкал шу газетада босилган мақоласида Осиё ва Африка мамлакатларининг конференциясини илгари белгиланган муддатда Жазоирда ўтказиш мумкинлиги хусусида шубҳа билдиради. Маршал Амирга ҳамроҳ бўлиб, сўнгги марта Жазоирга борган вақтимда менда ана шундай фикр туғилди, деб ёзади Ҳайкал. Мен ҳамма жойда «қоя уюмлари» сингари тўп-тўп бўлиб турган хомуш жазоирликлар пойтахт кўчаларидан ўтиб бораётган расмий машиналарни қовоқларини солиб кузатиб турганликларини кўрдим, деб ёзади у. Шу куни кечқурунок шаҳарда Бин Белла тарафдорларининг биринчи намойиши бўлиб ўтди.

Жазоирдан кетишимдан олдин, деб ёзади сўнгра Ҳайкал, мамлакатнинг баъзи бир районларида жумладан Аннабада жиддий воқеалар содир бўлганлиги тўғрисидаги хабарни олдим. Шу нарса тамомила равшанки, деди у, жуда кўп кучлар ғазаб тўлқинининг акс-садосини бутун Африка—Осиё дунёсига тарқатамиз, деган умидда кўчаларга чиқиш учун Африка—Осиё конференцияси чақирилишини кутиб турибдилар. Бунинг маъноси шуки, ҳозир Жазоирда бўлиб ўтаётган намойишлар конференция тўпланганида рўй берадиган воқеаларнинг дебочасигина бўлиб қолади. Бин Беллага қарши қаратилган тўнтариш одатдаги кундалик ходисадек бўлиб ўтди, деб тасаввур қилиб бўлмайди. Ҳайкал Жазоирдаги чет эл кузатувчиларининг аҳолининг камида 70 проценти Бин Беллага хайрихоҳлик қилаётир, деган сўзларини келтиради. Гарчи полковник Бумиддин армияни тўла контроль қилиб турган бўлса ҳам, лекин бу нарса ҳали можаро хавфи бартараф этилди, курашнинг натижаси эса олдиндан ҳал қилиб қўйилди, деган маънони билдирмайди. Ҳайкалнинг фикрича, Жазоир Республикасидаги янги режим ошкора тўқнашув ва қон тўкилишига йўл қўймасликка интилаётган бўлса ҳам, лекин воқеаларнинг бориши уни шу йўлга ўтиб олишга мажбур қилиши мумкин. Мабодо шундай бўлса, яқин кунлар хатарли оқибатлардан холи бўлмайди.

ПХЕНЬЯНДА МИТИНГ

ПХЕНЬЯН, 25 июнь. (ТАСС). Корея Халқ Демократик республикаси пойтахти аҳолисидан уч юз минг киши Америка қўшинларини Жанубий Кореядан олиб чиқиб кетишни ва муносабатларни «нормаллаштириш» тўғрисидаги Япония — Жанубий Корея шартномасини бекор қилишни қатъий талаб этмоқ учун кеча митингга тўпланди. Кореяда уруш бошланган куннинг 15 йиллиги арафасида ўтказилган бу митинг ва оммавий намойишларнинг қатнашчилари Америка империалистлари мамлакатнинг жанубий қисмидан жўнаб кетишлари керак, Корея эса, бирлаштирилиши керак, дедилар.

СИНФИЙ ЖАНГЛАР

АҚШ

Филадельфиядаги маъмурлар юк автомашиналари ҳайдовчиларининг забастовкасини куч билан бостиришга ҳаракат қилмоқдалар. Иш ташлашлар тўхтатилсин, деган суд буйруғи чиқарилди. Ишчилар шу буйруққа бўйсунишдан бош тортганларидан сўнг, уларга сизлар «судни ҳурмат қилмаётирсизлар» деган айб қўйилди. Маҳаллий касаба союз раҳбарларидан 17 киши ҳозирнинг ўзидаёқ судга келиш тўғрисида повестка олдилар. Иш ташлаган кишилар, асосан пикетчилар, ушлаб олиб қамаб қўйилмоқда. Агар маҳаллий полиция, деб айтган судья, яқин вақт ичида иш ташлаган кишиларни тартибга сола олмаса, мен шаҳарга миллий гвардия отрядларини юборишни сўраб, Пенсильвания штати губернаторига мурожаат қиламан.

Машина ҳайдовчилар ҳаёт учун хавфли бўлган шароитда машиналардаги юкларни туширишдан бош тортганлиги учун ишдан бўшатилган ўз ўртоқларининг қайтадан ишга олиниши учун курашмоқдалар.

АНГЛИЯ

Меҳнаткашларнинг маошини кўпайтирмасликка қаратилган ҳукумат сиёсати мағлубиятга учрамоқда. «Дейли уоркер» газетаси эълон қилган маълумотларга қараганда, икки миллиондан ортиқ ишчини бирлаштирувчи касаба союзларининг вакиллари меҳнатга ҳақ тўлашни ошириш тўғрисидаги талабларни ҳозирдаёқ ўртага қўйдилар ёки яқин вақт ичида ўртага қўядилар. Ҳукумат сиёсатига терс иш қилганлар орасида шахтёрлар, темир йўлчилар, савдо ходимлари, ўқитувчилар, бинокорлар бор.

Машинасозлик ва кемасозлик саноати ишчилари касаба союзи конфедерациясининг Гастингсда бўлиб ўтаётган конференцияси делегатлари лейбористлар ҳукумати саноатнинг шу тармоқларида ишлаётган ярим миллион хотин-қизга эркаклар билан баравар ҳақ беришни таъминлаш юзасидан сайлов арафасида берган ваъдасини бажарсин, деб талаб қилдилар.

ИТАЛИЯ

Умбрия областида 24 соатлик ялпи забастовка ўтказилди. Ишчилар, деҳқонлар, хизматчилар ва савдо ходимлари область экономикасини ривожлантириш юзасидан мамлакатнинг демократик ташкилотлари ишлаб чиққан планнинг бажарилишини талаб қилдилар. Шу планда, жумладан, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш органлари тузилиб, уларга йирик мулкдорларнинг ерларини экспроприация қилиш ҳуқуқи берилиши кўзда тутилади.

УРУГВАЙ

Монтевидеодаги министрликлар, почта, телеграф, аэропорт хизматчилари икки кунлик забастовка эълон қилдилар. Иш ташловчилар маошнинг оширилишини талаб қилмоқдалар.

ИРЛАНДИЯ

Ирландия транспортчиларининг бир ҳафтадан ортиқроқ давом этган забастовкаси тугади. Корхона эгалари автобусчилар миллий касаба союзи ўртага қўйган таклифни муҳокама қилишга розилик бердилар.

Автобусчилар иш ҳақининг оширилишини талаб қилмоқдалар. Корхона эгалари локаут эълон қилганларидан кейин забастовка оммавий тус олиб кетган эди.

КАНАДА

Монреалдаги икки ҳафталик иш ташлаш шаҳар транспорти ходимларининг ғалабаси билан тугалланди. Меҳнаткашлар иш ҳақининг ўрта ҳисобда 15 процент оширилишига, шунингдек социал таъминот ва меҳнат шароитини яхшилаш соҳасидаги бошқа бир қанча талабларнинг қондирилишига эришдилар. (ТАСС).

БУРЖУАЗИЯ ИЛЛАТЛАРИ

ЙЎҒИДАН БОРИ...

Ўн йил олдин ўн беш яшар инглиз Дерек Жексоннинг томоқ безини олиб ташлаш лозим бўлиб қолди. Касалхонада жой йўқлиги сабабли уни навбат кутаётганлар рўйхатига ёзиб қўйишди. Жексон уч боланинг отаси бўлгандан сўнг, яқинда касалхонадан «Навбатингиз келди, сизни операция қилишга таклиф қиламиз» деган хушхабар олди.

СЎНГГИ ХОҲИШ

Спрингтаун (АҚШ)да ўлган мушук Жемп маҳаллий черковга 30 минг доллар қолдирди. Ўз эгасининг васиятига мувофиқ, мушукка овқат учун ҳар йили 3 минг доллар ажратилар эди. Васиятда мушук ўлгандан сўнг қолган пул черков ихтиёрига ўтади, деб илова қилиб қўйилган экан.

ИККИ ЗИЁФАТ

Итлар учун косметика кабинетининг эгаси Эн Сеймор жаноб Энтон Жилкастерга турмушга чиқаётганда иккита катта зиёфат берди. Бу зиёфатлар ҳали ҳам Лондонда оғиздан тушгани йўқ. Зиёфатнинг бири тўйга таклиф қилинган одамлар учун, иккинчиси косметика кабинетининг клиентлари — кучунлар учун ташкил қилинган эди. Зиёфатга келган тўрт оёқли меҳмонларга қовурма, товуқ суяги ва бир стакандан шампан виноси тортилди. Ҳар бир меҳмонга кетган маблағни ҳисобга олганда, кучуклар зиёфати қимматроқ тушибди.

БУ ҲАМ РЕКЛАМА

Йўловчилар Нью-Йорк метросида икки ҳафтагача одатдан ташқари манзарани томоша қилдилар: шаффоф телефон будкаси ичида ёшгина қиз ҳамманинг кўз олдида сира ҳам уялмай ечина бошлайди. Томошабинларнинг қизиқиши авжига чиққан пайтда будка эшигида қуйидаги ёзув пайдо бўлади: «Стриптизмнинг давомини ҳар куни кечқурун «Бродвей-касл» қаҳвахонасида кўриш мумкин».

БАНДИТЛАРНИНГ ИНИ

Одамларни ўғирлаб кетиб, эвазига пул талаб қилиш Колумбиядаги каллакесарларнинг севимли усули бўлиб қолди. Ўтган йили 130 та ва 1965 йилнинг уч ойи ичида 20 та ана шундай воқеа бўлиб ўтди. «Штерн» журналининг ёзишича, ўтган йили бандитлар ўзлари ўғирлаб кетган кишилар эвазига бир миллион маркадан кўпроқ (ғарбий герман маркаси ҳисобида) пул олганлар.

Гавана сигаралари бутун дунёга машҳурдир. Кубада сигара чиқарадиган корхоналар кўп. Гаванадаги «Ля Корона» фабрикаси бундай корхоналарнинг энг йирикларидандир. Фабрикада 400 хил сигара тайёрланади. Суратда: сигаралар жойлаштирилмоқда. ЧТК—ТАСС фотоси.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Радио

27 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

7.40 — Ота-оналар учун. 8.25 — Концерт. 9.30 — «Ялла» концерти. 10.30 — Совет ёшлари куни (рус.). 11.10 — Янги фильмлар (рус.). 11.30 — Совет ёшлари кунига бағишланган радиокомпозиция. 12.15 — Эрталабки салом (Москва). 13.30 — Ружена Сикора куйлайди (рус.). 18.00 — «Ёшлик» радиостанциясининг Совет ёшлари кунига бағишланган программаси. 18.40 — Қозоқ куйлари. 19.20 — Концерт. 20.00 — Концерт. 20.30 — Музикали соат (ёшлар учун). 21.20 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун). 22.00 — Дунё харитаси олдида. 22.10 — Эстрада концерти. 23.00 — Футбол. Жаҳон биринчилигига номзод танлаш мусобақаси. СССР—Дания терма командалари ўйини (Москва).

Телевидение

27 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 12.00 — Шон-шараф йўли. **Коля Мякотин** (болалар учун). 12.55 — **Бахтли қора мушук.**

Рус тилида: 13.15 — **Иван Ползунов** (илмий-оммабоп фильм). 13.35 — **Олтин туфли** (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 14.50 — **Химия фанидан суҳбат** (сиртқи студентлар учун).

18.00 — **Телевизион янгиликлар** (ўзбек ва рус тилларида).

18.30 — Совет ёшлари куни. **Истиқбол эгалари** тележурнали.

19.35 — **Эшиттиришлар программаси.**

Рус тилида: 19.40 — **Ўзбек цирки** (Тошкент телестудия фильми премьераси), 21.25 — **Шекспир комедиялари.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Фрунзе телестудияси эшиттиришлари.**

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 27/VI да кундуз **Князь Игорь,** кечқурун **Концерт,** 29/VI да **Хоразм қўшиғи.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 27/VI да **Гули сиёҳ.**

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

Оқар Волга (кеч соат 7 ярим ва 9 яримда). **Севги ва кўз ёши** (эрталаб 11, кундуз 1, 3 ва 5 яримда) — САНЪАТ САРОЙИ.

Океандаги из — «МИР», СОБИР РАҲИМОВ номли, «ИСКРА», «ДРУЖБА» (1-залда), «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 ва кундуз 12 да).

Малахов қўрғони — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун). НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10 ва 11-40 минутда). «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз 5 гача).

Қизил беретлар — НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 3, кеч 7 ва 10-40 минутда).

Бир оқшом севгиси — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз соат 5 дан).

Тарбиясиз қиз — «ДРУЖБА» (2-залда). «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун). «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2 ва кеч 9 яримда).

Жоао Корраль сири (кундуз соат 12, 2, 4 ва кеч 6 да). **Тоғлиқ қасоскорлар** (кеч 8 да) — «СПУТНИК».

Бир сумка юрак — «ЮЛДУЗ» (кундуз соат 5, кеч 7 ва 9 да).

Данте кўчасидаги қотиллик — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 4, кеч 6 ва 8 да).

Мафтун ороллар — «МОСКВА» (эрталаб соат 10, кундуз 12 ва 2 да).

Чапаев — «ЧАЙКА» (эрталаб соат 10 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9 да бошланади)

Тарбиясиз қиз — «ФЕСТИВАЛЬ».
Темир ниқоб — НАВОИЙ номли. «ХИВА».
Бир сумка юрак — «САЛЮТ».
Океандаги из — «ВАТАН».
Севги чоғи — «1 МАЙ».
Рақиблар рулда — «УДАРНИК».
Париж сирлари — ТЕЛЬМАН номли.
Уч мушкетёр — «ПАХТАКОР».
Қайдасан ҳозир, Максим? — ПУШКИН номли.
Симдаги севги — СТЕПАН РАЗИН номли.
Бир оқшом севгиси — «РАКЕТА».
Қуён — «ОҚТЕПА».

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

29, 30 июнда

«А» класси бўйича Совет Иттифоқи биринчилиги учун: «СКА» (Ростов-Дон) — «Пахтакор» (Тошкент) командалари ўртасида

ФУТБОЛ

Кеч соат 7 да бошланади. 29/VI да дублёр, 30/VI да асосий составлар ўйнайди.

МАРКАЗИЙ ЛЕКТОРИЙ

2 июлдан шаҳар маданият уйида (Тошкент шаҳар, Ҳамза кўчаси, 10-уй, Эски Жува) кеч соат 7 дан институт ва техникумларга кирувчиларга ёрдам циклида **математика, физика, химия, она тили ва адабиётидан**

ОБЗОР ЛЕКЦИЯЛАР

УЮШТИРАДИ

БУТУНИТТИФОҚ «ИЗОТОП» БИРЛАШМАСИНИНГ Тошкентдаги РЕСПУБЛИКАЛАРАРО КОНТОРАСИ

Қишлоқ хўжалик министрлиги ва Информация институти билан биргаликда **29, 30 июнь** эрталаб соат 10 да, Қишлоқ хўжалик министрлигининг акт залида (Навоий кўчаси, 4-уй)

«ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ КУНИ» деган темада

СЕМИНАР

ЎТКАЗАДИ.

Хоҳлаган кишилар шу семинарда қатнашишлари мумкин.

1965 йил 7 июль кундуз соат 2 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси физика-математика фанлари бўлимининг бирлашган илмий совети мажлисида (Обсерватория кўчаси, 85-уй, Физика-техника институтининг конференц-зали) **М. Ғ. Ғуломов** — физика-математика фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Ве⁸ ядросининг хусусиятлари» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан Фанлар академияси кутубхонасида танишиш мумкин (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй).

Сахалин, Магадан, Узоқ Шарқ корхоналарида ва балиқ саноати кемаларида **мавсумлик (6 ойлик) ишга,** шунингдек Сибирь, Қозоғистон ва Ўзбекистоннинг энг йирик қурилишларида **доимий ишга**

ЭРКАК ВА ХОТИН-ҚИЗ

ЙШЧИЛАР

ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

Ишчиларга бир марталик ёрдам пули, иш жойига боришдаги ҳамда шартнома муддати тугагандан кейин турар-жойга қайтишдаги йўл харажатлари ва кунлик овқат пули тўланади.

Область ижроия комитетлари ҳузуридаги кўчириб жойлаштириш ва ишчи қабул қилиш бўлимларига, шаҳар-район ижроия комитетлари ҳузуридаги район вакилларига мурожаат қилинсин. Тошкент шаҳрида эса Привокзальная кўчаси, 13-уйга ва Ҳамза кўчаси, 10-уйга келиб учрашилсин.

«Средазтрансстрой» трестига қарашли «СТРОЙТЕХСНАБ» ташкилотларига **ВОДОПРОВОД УЧУН ЧЎЯН ФАСОН ҚИСМЛАР, редукцион клапанлар, «ПРС-100» типидаги светильниклар, люминэсцент лампалар учун дроссellar ва тутқичлар, «ОДВ-300» двигателлари**

сотади

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 21-уй, телефон 2-60-29, қўшимча телефон 43-95.

«Совет Ўзбекистони» газетаси редакцияси коллективи ва Ўзбекистон журналистлар союзининг правлениеси шоир, журналист Акмал Пўлатга ўғли

ҚЎРҚМАС ПУЛАТОВНИНГ

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР илмий-оммабоп ва хроникал-ҳужжатли фильмлар киностудияси дирекцияси, партия, комсомол ва касаба союз ташкилотлари кинооператор

ҚЎРҚМАС ПУЛАТОВНИНГ

бевақт вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг қариндош ва яқинларига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ёзувчилар союзи президиуми ва Литфонд правлениеси Ёзувчилар союзи аъзоси Акмал Пўлатга ўғли

ҚЎРҚМАС ПУЛАТОВНИНГ

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

БИЗНИНГ АДРЕСИМИЗ: «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, № 26.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 26545. Редактор ўринбосарлари — 27914, 29323. Масъул секретарь — 34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 27283. Партия турмуши — 33469, 31226. Пропаганда — 27221. Саноат, қурилиш ва транспорт — 34780. Совет қурилиши — 33258. Қишлоқ хўжалиги — 27604. Адабиёт ва санъат — 32036, 31226. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 34451. Маҳаллий ахборот — 32347. Оммавий ишлар ва хатлар — 29005, 33553. Иллюстрация — 34524. Стенографистка — 27343. Эълонлар — 28142. Коммутатор — 30249, 30250, 30251, 30252, 30253, 30254, 30255, 30256, 30257, 30258.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

№ В. 148. ИНДЕКС 64543. Р. 08594.